

Partir novament de Crist

CONGREGACIÓ PER ALS INSTITUTS DE VIDA CONSAGRADA
I LES SOCIETATS DE VIDA APOSTÒLICA

Partir novament de Crist:

un renovat compromís
de la vida consagrada
en el tercer mil·lenni

Instrucció

Claret

Traducció d'Editorial Claret
© Editorial Claret, SAU
Roger de Llúria, 5 – 08010 Barcelona

Imprès a Edim
Badajoz, 145-147 – Barcelona
ISBN: 84-8297-599-4
Dipòsit legal: B. 34.998-2002
Setembre 2002

Introducció

CONTEMPLANT L'ESPLENDOR DEL ROSTRE DE CRIST

1. Les persones consagrades, contemplant el rostre crucificat i gloriós de Crist i testimoniant el seu amor al món acullen amb goig, a l'inici del tercer mil·lenni, la urgent invitació del Sant Pare Joan Pau II a *remar mar endins*: «¡Duc in altum!» (Lc 5,4). Aquestes paraules, repetides en tota l'Església, han suscitat una nova gran esperança, han revifat el desig d'una més intensa vida evangèlica, han obert de bat a bat els horitzons del diàleg i de la missió.

Potser *la invitació de Jesús a remar mar endins* apareix ara més que mai com una resposta al drama de la humanitat, víctima de l'odi i de la mort. L'Esperit Sant actua sempre en la història i pot treure de les dissorts humanes un discerniment dels esdeveniments que s'obre al misteri de la misericòrdia i de la pau entre els homes. Efectivament, l'Esperit, des del mateix desconcert de les nacions, estimula en molts la nostàlgia d'un món diferent que ja és present enmig nostre. Ho assegura Joan Pau II als joves quan els exhorta a ser «sentinelles del matí» que vigilen, enfortits en l'esperança, esperant l'aurora.¹

Certament, els dramàtics esdeveniments ocorreguts en el món aquests últims anys han imposat als pobles interrogants nous i més punyents que s'han afegit als ja existents, sorgits en el context d'una societat globalitzada, ambivalent en la realitat, en la qual «no s'han globalitzat només tecnologia i economia, sinó també inseguretat i por, criminalitat i violència, injustícia i guerres».²

1. JOAN PAU II, Carta Apostòlica *Novo millennio ineunte*, 6 gener 2001, n.9.

2. JOAN PAU II, Discurs a la Càritas Italiana (24 novembre 2001), a *L'Osservatore Romano*, 25 novembre 2001.

En aquesta situació *l'Esperit crida les persones consagrades a una constant conversió* per donar nova força a la dimensió profètica de la seva vocació. Aquestes, en efecte, «cridades a posar la pròpia existència al servei de la causa del Regne de Déu, deixant-ho tot i imitant més de prop la forma de vida de Jesucrist, assumeixen un paper summament pedagògic per a tot el Poble de Déu». ³

El Sant Pare s'ha fet intèrpret d'aquesta esperança en el seu *Missatge als membres de l'última plenària de la nostra congregació*: «L'Església —escriu— compta amb la dedicació constant d'aquesta multitud elegida de fills i filles, amb ànsies de santedat i amb entusiasme del seu servei, per afavorir i sostenir l'esforç de tot cristià cap a la perfecció i reforçar la solidària acollida del proïme, especialment del més necessitat. D'aquesta manera, es testimonia la presència vivificant de la caritat de Crist enmig dels homes.» ⁴

CAMINANT SEGUINT LES PETJADES DE CRIST

2. Però, com desxifrar en el mirall de la història i en el de l'actualitat les empremtes i els signes de l'Esperit i les *llavors de la Paraula*, presents avui com sempre en la vida i en la cultura humana? ⁵ Com interpretar els signes dels temps en una realitat com la nostra, en la qual abunden les zones d'ombra i de misteri? Succeeix que el Senyor mateix —com amb els deixebles al camí d'Emmaús— es fa company nostre de viatge i ens dóna el seu Esperit. Només Ell, present entre nosaltres, pot fer-nos comprendre plenament la seva Paraula i actualitzar-la, pot il·luminar les ments i encendre els cors.

3. JOAN PAU II, *Missatge a la Plenària de la Congregació per als Instituts de vida consagrada i les societats de vida apostòlica* (21 setembre 2001), a *L'Osservatore Romano*, 28 setembre 2001.

4. *Ibid.*

5. Cf. *Ad gentes*, 11.

«Jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món» (Mt 28,20). El Senyor Ressuscitat ha romàs fidel a aquesta seva promesa. Al llarg dels 2.000 anys d'història de l'Església, gràcies al seu Esperit, s'hi ha fet constantment present tot il·luminant-ne el camí, inundant-la de gràcia, infonent-li la força per viure sempre amb major intensitat la seva paraula i per acomplir la missió de salvació com a sagrament de la unitat dels homes amb Déu i entre ells mateixos.⁶

La vida consagrada, en el continu desenvolupar-se i afirmar-se en formes sempre noves, ja és en si mateixa una expressió eloqüent d'aquesta seva presència, com una espècie d'Evangelí desplegat durant els segles. Aquesta apareix, en efecte, com a «prolongació en la història d'una especial presència del Senyor ressuscitat».⁷ D'aquesta certesa les persones consagrades han de treure *un renovat impuls*, bo i fent-ne la força inspiradora del seu camí.⁸

La societat actual espera veure-hi el reflex concret de l'obrar de Jesús, del seu amor per cada persona, sense distinció o adjectius qualificatius. Vol experimentar que és possible dir amb l'apòstol Pau: «La meua vida terrenal, la visc gràcies a la fe en el Fill de Déu, que em va estimar i es va entregar ell mateix per mi» (Ga 2,20).

CINC ANYS DESPRÉS DE L'EXHORTACIÓ APOSTÒLICA VITA CONSECRATA

3. Per ajudar amb el discerniment a fer cada vegada més segura aquesta particular vocació i sostenir avui les coratjoses opcions de testimoniatge evangèlic, la Congregació per als instituts de vida consagrada i les societats de vida apostòlica va celebrar la seva Plenària del 25 al 28 de setembre de 2001.

6. Cf. *Lumen gentium*, 1.

7. *Vita consecrata*, 19.

8. Cf. *Novo millennio ineunte*, 29.

El 1994 la IX Assemblea Ordinària del Sínode dels Bisbes, completant l'anàlisi «de les peculiaritats que caracteritzen els estats de vida volguts pel Senyor Jesús per a la seva Església»,⁹ després dels sínodes dedicats als laics i als preveres, va estudiar *La vida consagrada i la seva missió a l'Església i al món*. El sant pare Joan Pau II, recollint les reflexions i les esperances de l'Assemblea sinodal, va donar a tota l'Església l'Exhortació Apostòlica postsinodal *Vita consecrata*.

Cinc anys després de la publicació d'aquest document fonamental del magisteri eclesial, el nostre Dicasteri, en la Plenària, s'ha preguntat per l'eficàcia amb la qual ha estat acollit aquest document i portat a la pràctica a l'interior de les comunitats i dels instituts i a les Esglésies particulars.

L'Exhortació Apostòlica *Vita consecrata* ha sabut expressar amb claredat i profunditat *la dimensió cristològica i eclesial de la vida consagrada en una perspectiva teològica trinitària* que il·lumina amb nova llum la teologia del seguiment i de la consagració, de la vida fraterna en comunitat i de la missió; ha contribuït a crear una nova mentalitat sobre la seva missió en el poble de Déu; ha ajudat les mateixes persones consagrades a prendre major consciència de la gràcia de la pròpia vocació.

Cal continuar aprofundint i portant a la pràctica aquest document programàtic. Continua sent el punt de referència més significatiu i necessari per guiar el camí de fidelitat i de renovació dels Instituts de vida consagrada i de les Societats de vida apostòlica, i, alhora, està obert per promoure perspectives vàlides *de formes noves de vida consagrada i de vida evangèlica*.

PARTIR NOVAMENT EN L'ESPERANÇA

4. El Gran Jubileu de l'any 2000 ha marcat profundament la vida de l'Església; tota la vida consagrada ha estat fortament compro-

9. *Vita consecrata*, 4.

mesa en tot el món. Precedit d'una oportuna preparació, el 2 de febrer de 2000 es va celebrar en totes les esglésies particulars el Jubileu de la vida consagrada.

Al final de l'Any Jubilar, per travessar junts el llindar del nou mil·lenni, el Sant Pare va voler recollir l'herència de les celebracions jubilars en la Carta apostòlica *Novo millennio ineunte*. En aquest text, amb extraordinària però no imprevisible continuïtat, es troben alguns temes fonamentals, ja en certa manera anticipats en l'Exhortació *Vita consecrata*: Crist, centre de la vida de cada cristià,¹⁰ la pastoral i la pedagogia de la santedat, el seu caràcter exigent, el seu alt grau en la vida cristiana ordinària,¹¹ l'exigència difusa d'espiritualitat i d'oració, actuada principalment en la contemplació i a l'escolta de la Paraula de Déu,¹² la incidència insubstituïble de la vida sacramental,¹³ l'espiritualitat de comunió i el testimoniatge de l'Amor que s'expressa en una nova fantasia de la caritat envers el qui sofreix, envers el món ferit i esclau de l'odi, en el diàleg ecumènic i interreligiós.¹⁴

Els Pares de la Plenària, partint dels elements ja formulats en l'Exhortació Apostòlica i col·locats per l'experiència del Jubileu davant la necessitat d'un renovat compromís de santedat, han evidenciat els interrogants i les aspiracions que, a les diverses parts del món, les persones consagrades adverteixen, i n'han recollit els aspectes més significatius. La seva intenció no ha estat d'oferir un altre document doctrinal, sinó d'ajudar la vida consagrada a entrar en les grans indicacions pastorals del Sant Pare, amb l'ajuda de la seva autoritat i del seu servei carismàtic a la unitat i a la missió universal de l'Església. Un do que es transforma i es posa en pràctica amb la fidelitat al seguiment de Crist segons els consells evangèlics i amb la força de la caritat viscuda diàriament en la comunió fraterna i en una generosa espiritualitat apostòlica.

10. Cf. *Novo millennio ineunte*, 29.

11. Cf. *Novo millennio ineunte*, 30-31.

12. Cf. *Novo millennio ineunte*, 32-34.35-39.

13. Cf. *Novo millennio ineunte*, 35-37.

14. Cf. *Novo millennio ineunte*, 49.57.

Les Assemblees especials del Sínode dels Bisbes, de caràcter continental, que van marcar la preparació al Jubileu es van interessar per la contextualització eclesial i cultural de les aspiracions i dels reptes de la vida consagrada. Els Pares de la Plenària no han intentat reprendre una anàlisi de la situació. Simplement, mirant l'avui de la vida consagrada i romanent atents a les indicacions del Sant Pare, conviden els consagrats i les consagrades, en els seus ambients i cultures, *a dirigir la mirada sobretot a l'espiritualitat*. La seva reflexió, recollida en aquestes pàgines, es desenvolupa en quatre parts. Després d'haver reconegut la riquesa de l'experiència que la vida consagrada està vivint actualment en l'Església, han volgut expressar la seva gratitud i la plena estima *per allò que és i per allò que fa (primera part)*. No s'han amagat les dificultats, les proves, els reptes a què avui estan sotmesos els consagrats i les consagrades, sinó que els han llegit com *una nova oportunitat* per a descobrir d'una manera més profunda el sentit i la qualitat de la vida consagrada (*segona part*). La crida més important que s'ha volgut recollir és la d'*un compromís renovat en la vida espiritual* partint novament de Crist en el seguiment evangèlic i vivint en particular *l'espiritualitat de la comunió (tercera part)*. Finalment, han volgut acompanyar les persones consagrades pels camins del món, on Crist continua caminant i fent-se avui present, on l'Església el proclama Salvador del món, on el batec trinitari de la caritat dilata la comunió en una renovada missió (*quarta part*).

PRIMERA PART

La vida consagrada, presència de la caritat de Crist enmig de la humanitat

5. Esguardant la presència i el múltiple compromís que els consagrats i les consagrades desenvolupen en tots els camps de la vida eclesial i social, els Pares de la Plenària han volgut manifestar-los estimació sincera, gratitud i solidaritat. Aquest és el sentir de l'Església sencera que el Papa, dirigint-se al Pare, font de tot bé, expressa així: «Et donem gràcies pel do de la vida consagrada, que et cerca en la fe i, en la seva missió universal, invita tothom a caminar cap a tu». ¹⁵ A través d'una existència transfigurada, participa en la vida de la Trinitat i confessa l'amor que salva. ¹⁶

Veritablement mereixen agraïment per part de la comunitat eclesial les persones consagrades: monjos i monges, contemplatius i contemplatives, religiosos i religioses dedicats a les obres d'apostolat, membres dels instituts seculars i societats de vida apostòlica, ermitans i verges consagrades. La seva existència dóna testimoniatge d'amor a Crist quan s'encaminen al seguiment com és proposat en l'Evangelí i, amb íntim goig, assumeixen el mateix estil de vida que Ell va elegir per a si mateix. ¹⁷ Aquesta lloable fidelitat, fins i tot no buscant una altra aprovació que la del Senyor, «constitueix *un memorial viu de la manera d'existir i*

15. *Vita consecrata*, 111.

16. Cf. *Vita consecrata*, 16.

17. Cf. *Lumen gentium*, 44.

*d'actuar de Jesús com a Verb encarnat davant el Pare i davant els germans».*¹⁸

UN CAMÍ EN EL TEMPS

6. Precisament en la simple quotidianitat, la vida consagrada creix en progressiva maduració per esdevenir anunci d'una manera de viure alternativa a la del món i a la de la cultura dominant. Amb l'estil de vida i la recerca de l'Absolut, suggereix com una teràpia espiritual per als mals del nostre temps. Per això, al cor de l'Església representa una benedicció i un motiu d'esperança per a la vida humana i per a la mateixa vida eclesial.¹⁹

A més de la presència activa de noves generacions de persones consagrades que fan viva la presència de Crist al món i l'esplendor dels carismes eclesials, és particularment significativa la presència amagada i fecunda de consagrats i consagrades que coneixen la vellesa, la solitud, la malaltia i el sofriment. Al servei ja ofert i a la saviesa que poden compartir amb altres, afegixen la pròpia preciosa contribució unint-se amb la seva oblació al Crist pacient i glorificat en favor del seu Cos que és l'Església (cf. Col 1,24).

7. La vida consagrada ha seguit, aquests anys, camins d'aprofundiment, de purificació, de comunió i de missió. En les dinàmiques comunitàries s'han intensificat les relacions personals i alhora s'ha reforçat el canvi intercultural, reconegut beneficiós i estimulant per a les pròpies institucions. S'aprecia un lloable esforç per a trobar un exercici de l'autoritat i de l'obediència més inspirat en l'Evangeli que afirma, il·lumina, convoca, integra, reconcilia. En la docilitat a les indicacions del Papa, creix la sensibilitat a les peticions dels Pastors i s'incrementa la col·laboració formativa i apostòlica entre els Instituts.

18. *Vita consecrata*, 22.

19. Cf. *Vita consecrata*, 87.

Les relacions amb tota la comunitat cristiana es van configurant cada vegada millor *com a intercanvi de dons* en la reciprocitat i en la complementarietat de les vocacions eclesials.²⁰ És, en efecte, a les Esglésies locals on es poden establir indicacions programàtiques concretes que permetin que l'anunci de Crist arribi a les persones, modeli les comunitats i incideixi profundament mitjançant el testimoniatge dels valors evangèlics en la societat i en la cultura.²¹

De simples relacions formals es passa de grat a una fraternitat viscuda en el mutu enriquiment carismàtic. És un esforç que pot ajudar tot el Poble de Déu, perquè l'espiritualitat de la comunió dóna una ànima a l'estructura institucional, amb un sentit de confiança i d'obertura que respon plenament a la dignitat i a la responsabilitat de cada batejat.²²

PER LA SANTEDAT DE TOT EL POBLE DE DÉU

8. La crida a seguir Crist amb una especial consagració és un do de la Trinitat per a tot un poble d'elejts. Veient en el baptisme el comú origen sacramental, els consagrats i les consagrades comparteixen amb els fidels la vocació a la santedat i a l'apostolat. En el fet de ser signes d'aquesta vocació universal manifesten la missió específica de la vida consagrada.²³

Les persones consagrades, per al bé de l'Església, han rebut la crida a una «nova i especial consagració»,²⁴ que compromet a viure amb amor apassionat la forma de vida de Crist, de la Verge Maria i dels Apòstols.²⁵ En el món actual és urgent un testimoniatge

20. Cf. *Lumen gentium*, 13; JOAN PAU II, Exhortació apostòlica postsinodal *Christifideles laici*, 30 desembre 1988, 20; *Vita consecrata*, 31.

21. Cf. *Novo millennio ineunte*, 29.

22. Cf. *Novo millennio ineunte*, 45.

23. Cf. *Vita consecrata*, 32.

24. *Vita consecrata*, 31.

25. Cf. *Vita consecrata*, 28.94.

profètic que es basi «en l'afirmació de la primacia de Déu i dels béns futurs, com es desprèn del seguiment i de la imitació de Crist cast, pobre i obediènt, totalment lliurat a la glòria del Pare i a l'amor dels germans i les germanes». ²⁶

De les persones consagrades es difon a l'Església una convençuda invitació a considerar la primacia de la gràcia i a respondre mitjançant un generós compromís espiritual. ²⁷ Malgrat els vastos processos de secularització, els fidels adverteixen una difusa exigència d'espiritualitat que moltes vegades es manifesta com una renovada necessitat de pregària. ²⁸ Els esdeveniments de la vida, fins i tot en la seva mateixa quotidianitat, es posen com a interrogants que s'han de llegir en clau de conversió. La dedicació dels consagrats al servei d'una qualitat evangèlica de la vida contribueix a *mantenir viva de moltes maneres la pràctica espiritual entre el poble cristià*. Les comunitats religioses busquen cada vegada més ser llocs per a l'escolta i la compartició de la paraula, la celebració litúrgica, la pedagogia de la pregària, l'acompanyament i la direcció espiritual. Sense ni tan sols pretendre-ho, l'ajuda donada als altres es torna avantatge recíproc. ²⁹

EN MISSIÓ PEL REGNE

9. A imitació de Jesús, aquells que Déu crida perquè el segueixin són consagrats i enviats al món per continuar-ne la missió. Més encara, la mateixa vida consagrada, sota l'acció de l'Esperit Sant, esdevé missió. Com més els consagrats es deixen conformar a Crist, més el fan present i operant en la història per a la salvació dels homes. ³⁰ Oberts a les necessitats del món en l'òptica de Déu,

26. *Vita consecrata*, 85.

27. Cf. *Novo millennio ineunte*, 38.

28. Cf. *Novo millennio ineunte*, 33.

29. Cf. *Vita consecrata*, 103.

30. Cf. *Vita consecrata*, 72.

miren cap un futur amb gust de resurrecció, disposats a seguir l'exemple de Crist que ha vingut entre nosaltres a donar-la i a donar-la en abundància» (cf. Jn 10,10).

El zel per la instauració del Regne de Déu i la salvació dels germans ve així a constituir la millor prova d'una donació autènticament viscuda per les persones consagrades. Heus aquí perquè tot intent de renovació es tradueix en nou impuls per a la missió evangelitzadora.³¹ Aprenen a elegir amb l'ajuda d'una formació permanent marcada per intenses experiències espirituals que condueixen a decisions coratjoses.

En les intervencions dels Pares a la Plenària, així com en les relacions presentades, ha suscitat admiració la multiforme activitat missionera dels consagrats i de les consagrades. D'una manera particular ens adonem del valor del treball apostòlic desenvolupat amb la generositat i la particular riquesa connatural del «geni femení» de les dones consagrades. *Es mereix el més gran reconeixement per part de tots, dels pastors i dels fidels.* Però el camí iniciat ha d'aprofundir-se i estendre's. «És, doncs, urgent donar alguns passos concrets, a partir de l'obertura d'*espais de participació* a les dones en diversos sectors i a tots els nivells, inclosos aquells processos en què s'elaboren les decisions».³²

S'ha de dir «gràcies», sobretot *als qui es troben en primera línia.* La disponibilitat missionera s'ha reafirmat amb una valenta expansió cap als pobles que esperen el primer anunci de l'Evangelí. Potser mai com en aquests anys no hi ha hagut tantes fundacions, precisament en moments agreujats per la dificultat numèrica que sofreixen els Instituts. Buscant entre els senyals de la història una resposta a les expectatives de la humanitat, la gosadia i l'audàcia evangèlica han empès els consagrats i les consagrades a llocs difícils fins al risc i el sacrifici efectiu de la vida.³³

Amb sol·licitud renovada moltes persones consagrades troben en l'exercici de les obres de misericòrdia evangèlica malalts dels

31. Cf. *Novo millennio ineunte*, 2.

32. *Vita consecrata*, 58.

33. Cf. *Evangelii nuntiandi*, 69; *Novo millennio ineunte*, 7.

quals cal tenir cura, necessitats de tot tipus, afligits per pobres antigues i noves. També altres ministeris, com el de l'educació, reben d'elles una col·laboració indispensable que fa madurar la fe a través de la catequesi o exercita un veritable apostolat intel·lectual. No falten tampoc els qui sostenen amb sacrifici i sempre amb més àmplies col·laboracions la veu de l'Església en els mitjans de comunicació que promouen la transformació social.³⁴ Una opció forta i convenuejada ha portat a augmentar el nombre de religiosos i de religioses que viuen entre els exclosos. Enmig d'una humanitat en moviment, quan tanta gent es veu obligada a emigrar, aquests homes i dones de l'Evangelí avancen cap a la *frontera* per amor de Crist, fent-se proïsme dels últims.

També és significativa l'aportació eminentment espiritual que ofereixen les monges en l'evangelització. És «ànima i ferment de les iniciatives apostòliques, deixant-ne la participació activa als qui correspon per vocació».³⁵ «D'aquesta manera, la seva vida es converteix en una misteriosa font de fecunditat apostòlica i de benedicció per a la comunitat cristiana i per al món sencer».³⁶

Convé, en fi, recordar que aquests últims anys el *Martirologi dels testimonis de la fe i de l'amor en la vida consagrada* s'ha enriquit notablement. Les situacions difícils han exigit a no pocs d'ells la prova suprema d'amor en genuïna fidelitat al Regne. Consagrats a Crist i al servei del seu Regne han donat testimoni de la fidelitat del seguiment fins a la creu. Diverses les circumstàncies, variades les situacions, però una la causa del martiri: la fidelitat al Senyor i al seu Evangelí, «perquè no és la pena la que fa al màrtir, sinó la causa».³⁷

34. Cf. *Vita consecrata*, 99.

35. CONGREGACIÓ PER ALS INSTITUTS DE VIDA CONSAGRADA I LES SOCIETATS DE VIDA APOSTÒLICA, *Verbi sponsa*, Instrucció sobre la vida contemplativa i la clausura de les monges, Ciutat del Vaticà, 13 maig 1999, n.7.

36. *Ibid.*; cf. *Perfectae caritatis*, 7; cf. *Vita consecrata*, 8.59.

37. SANT AGUSTÍ, *Sermó* 331, 2: PL 38, 1460.

DÒCILS A L'ESPERIT

10. És aquest un temps en què l'Esperit irromp, obrint noves possibilitats. La dimensió carismàtica de les diverses formes de vida consagrada, sempre en camí i mai no completada, prepara en l'Església, en comunió amb el Paràclit, l'arribada d'Aquell que ha de venir, d'Aquell que és ja el futur de la humanitat en camí. Així com Maria Santíssima, la primera consagrada, per virtut de l'Esperit Sant i pel do total de si mateixa engendrà el Crist per redimir la humanitat amb una donació d'amor, així les persones consagrades, perseverant en l'obertura a l'Esperit creador i mantenint-se en la humil docilitat, avui són cridades a apostar per la caritat, «vivint el compromís d'un amor actiu i concret amb cada ésser humà». ³⁸ Hi ha un vincle particular de vida i de dinamisme entre l'Esperit Sant i la vida consagrada; per això, les persones consagrades han de perseverar en la docilitat a l'Esperit Creador. Ell obra segons el voler del Pare en honor de la gràcia que li ha estat donada en el Fill estimat. I és el mateix Esperit qui irradia l'esplendor del misteri sobre tota l'existència, gastada pel Regne de Déu i el bé de multituds tan necessitades i abandonades. També el futur de la vida consagrada s'ha confiat al dinamisme de l'Esperit, autor i dispensador dels carismes eclesials, posats per Ell al servei de la plenitud del coneixement i de l'aplicació de l'Evangelí de Jesucrist.

38. *Novo millennio ineunte*, 49.

SEGONA PART

El coratge per afrontar les proves i els reptes

11. Una mirada realista a la situació de l'Església i del món ens obliga també a ocupar-nos de *les dificultats en les quals viu la vida consagrada*. Tots som conscients de les proves i de les purificacions a què avui dia està sotmesa. El gran tresor del do de Déu està guardat en fràgils gerres de terrissa (cf. 2Co 4,7) i el misteri del mal sotja també els qui dediquen a Déu tota la seva vida. Si es presta ara una certa atenció als sofriments i als reptes que avui afligeixen la vida consagrada no és per donar un judici crític o de condemna, sinó per mostrar, una vegada més, tota la solidaritat i la proximitat amorosa de qui vol compartir no solament les alegries sinó també els dolors. Mirant algunes dificultats particulars, no s'ha d'oblidar que la història de l'Església està guiada per Déu i que tot serveix per al bé dels qui l'estimen (cf. Rm 8,28). En aquesta visió de fe, fins i tot allò que és negatiu pot ser ocasió per a un nou començament, si s'hi reconeix el rostre de Crist, crucificat i abandonat, que es va fer solidari amb les nostres limitacions i, carregat amb els nostres pecats, va pujar al patíbul (cf. 1Pe 2,24).³⁹ La gràcia de Déu es manifesta plenament en la feblesa (cf. 2Co 12,9).

39. Cf. *Novo millennio ineunte*, 25-26.

12. Les dificultats que avui han d'afrontar les persones consagrades assumeixen molts rostres, sobretot si tenim en compte els diferents contextos culturals en què viuen.

Amb la disminució dels membres en molts Instituts i el seu envelliment, evident en algunes parts del món, sorgeix la pregunta de si la vida consagrada és encara un testimoniatge visible, capaç d'atreure els joves. Si, com s'afirma en alguns llocs, el tercer mil·lenni serà el temps del protagonisme dels laics, de les associacions i dels moviments eclesials, podem preguntar-nos: quin serà el lloc reservat a les formes tradicionals de vida consagrada? Aquesta, ens recorda Joan Pau II, té una gran història a construir junt amb tots els fidels.⁴⁰

Però no podem ignorar que, de vegades, la vida consagrada no és prou tinguda en consideració, i fins i tot es dóna una certa desconfiança envers ella. D'altra banda, davant la progressiva crisi religiosa que assetja gran part de la nostra societat, les persones consagrades, avui d'una manera particular, són obligades a buscar noves formes de presència i a posar-se no pocs interrogants sobre el sentit de la seva identitat i del seu futur.

Al costat de l'impuls vital, capaç de testimoniatge i de donació fins al martiri, la vida consagrada coneix també la insídia de la mediocritat en la vida espiritual, de l'aburgesament progressiu i de la mentalitat consumista. La complexa forma de dur a terme les tasques, demanada per les noves exigències socials i per la normativa dels Estats, junt amb la temptació de l'eficiència i de l'activisme, corren el risc d'ofuscar l'originalitat evangèlica i d'afeblir les motivacions espirituals. Quan els projectes personals prevalen sobre els comunitaris, poden deteriorar profundament la comunió de la fraternitat.

Són problemes reals, però no s'han de generalitzar. Les persones consagrades no són les úniques que viuen la tensió entre secu-

40. Cf. *Vita consecrata*, 110.

larisme i autèntica vida de fe, entre la fragilitat de la pròpia humanitat i la força de la gràcia; aquesta és la condició de tots els membres de l'Església.

13. Les dificultats i els interrogants que avui viu la vida consagrada poden portar un nou *kairós*, un temps de gràcia. En ells s'oculta una autèntica crida de l'Esperit Sant a redescobrir les riqueses i les potencialitats d'aquesta forma de vida.

Haver de conviure, per exemple, en una societat on amb freqüència regna una cultura de mort, pot esdevenir un repte a ser amb més força testimonis, portadors i servents de la vida. Els consells evangèlics de castedat, de pobresa i d'obediència, viscuts per Crist en la plenitud de la seva humanitat de Fill de Déu i abraçats pel seu amor, apareixen com un camí per a la plena realització de la persona en oposició a la deshumanització, un potent antídoto a la contaminació de l'esperit, de la vida, de la cultura; proclamen la llibertat dels fills de Déu, l'alegria de viure segons les benaurances evangèliques.

La impressió que alguns poden tenir de pèrdua d'estima per part de certs sectors de l'Església per la vida consagrada, pot viure's com una invitació a una purificació alliberadora. La vida consagrada no busca les lloances i les consideracions humanes; es recompensa amb el goig de continuar treballant activament al servei del Regne de Déu, per tal de ser germen de vida que creix en el secret, sense esperar una altra recompensa que la que el Pare donarà al final (cf. Mt 6,6). Troba la seva identitat en la crida del Senyor, en el seu seguiment, amor i servei incondicionals, capaços d'omplir una vida i de donar-li plenitud de sentit.

Si en alguns llocs les persones consagrades són *petit ramat* a causa de la disminució numèrica, aquest fet pot interpretar-se com un signe providencial que convida a recuperar la pròpia tasca essencial de llevat, de ferment, de signe i de profecia. Com més gran és la massa que cal fermentar, més ric de qualitat haurà de ser el ferment evangèlic, i més excel·lent el testimoniatge de vida i el servei carismàtic de les persones consagrades.

La creixent presa de consciència sobre la universalitat de la vocació a la santedat per part de tots els cristians,⁴¹ lluny de considerar superflu la pertinença a un estat particularment apte per a aconseguir la perfecció evangèlica, pot ser un motiu ulterior de goig per a les persones consagrades; són ara més properes als altres membres del poble de Déu amb els quals comparteixen un camí comú de seguiment de Crist, en una comunió més autèntica, en l'emulació i en la reciprocitat, en l'ajuda mútua de la comunió eclesial, sense superioritat o inferioritat. Alhora, aquesta presa de consciència és una crida a comprendre el valor del signe de la vida consagrada en relació amb la santedat de tots els membres de l'Església.

Si és veritat, en efecte, que tots els cristians són cridats «a la santedat i a la perfecció al seu propi estat»,⁴² les persones consagrades, gràcies a una «nova i especial consagració»⁴³ tenen la missió de fer resplendir la forma de vida de Crist, a través del testimoni dels consells evangèlics, com a suport a la fidelitat de tot el cos de Crist. No és aquesta una dificultat, és més aviat un estímulo a l'originalitat i a l'aportació específica dels carismes de la vida consagrada, que són alhora carismes d'espiritualitat compartida i de missió en favor de la santedat de l'Església.

En definitiva aquests reptes poden constituir una forta crida a aprofundir la vivència pròpia de la vida consagrada, el testimoni de la qual és avui més necessari que mai. És oportú recordar com els sants fundadors i fundadores han sabut respondre amb una genuïna creativitat carismàtica als reptes i a les dificultats del propi temps.

41. Cf. *Lumen gentium*, cap.V.

42. *Lumen gentium*, 42.

43. *Vita consecrata*, 31; cf. *Novo millennio ineunte*, 46.

14. Retrobar el sentit i la qualitat de la vida consagrada és tasca fonamental dels superiors i de les superiores, als quals s'ha confiat el servei de l'autoritat, un deure exigent i contestat de vegades. Això requereix una presència constant, capaç d'animar i de proposar, de recordar la raó de ser de la vida consagrada, d'ajudar les persones que se'ls han confiat a una fidelitat sempre renovada a la crida de l'Esperit. Cap superior no pot renunciar a la seva missió d'animació, d'ajuda fraterna, de proposta, d'escolta, de diàleg. Només així tota la comunitat podrà trobar-se unida en la plena fraternitat i en el servei apostòlic i ministerial. Continuen sent de gran actualitat les indicacions ofertes pel document de la nostra Congregació *La vida fraterna en comunitat* quan, en parlar dels aspectes de l'autoritat que avui cal valorar, reclama la funció d'autoritat espiritual, d'autoritat creadora d'unitat, d'autoritat que sap prendre la decisió final i en garanteix la seva execució.⁴⁴

A cadascun dels seus membres se li demana una participació convençuda i personal en la vida i en la missió de la pròpia comunitat. Encara que en última instància, i segons el dret propi, correspon a l'autoritat prendre les decisions i fer les opcions, el camí diari de la vida fraterna en comunitat demana una participació que permet l'exercici del diàleg i del discerniment. Cadascun dels membres i tota la comunitat poden, així, comparar la pròpia vida amb el projecte de Déu, fent junts la seva voluntat.⁴⁵ La coresponsabilitat i la participació s'exerceixen també als diversos tipus de consells a diversos nivells, llocs en els quals ha de regnar de tal manera la plena comunió que es percebi la presència del Senyor que il·lumina i guia. El Sant Pare no ha dubtat a recordar l'*antiga saviesa* de la tradició monàstica per a un recte exercici concret de

44. Cf. CONGREGACIÓ PER ALS INSTITUTS DE VIDA CONSAGRADA I LES SOCIETATS DE VIDA APOSTÒLICA, *La vida fraterna en comunitat*, "Congregavit nos in unum Christi amor", Roma, 2 febrer 1994, n. 50.

45. Cf. *Vita consecrata*, 92.

l'espiritualitat de comunió que promou i assegura l'activa participació de tots.⁴⁶

En tot això ajudarà una seriosa formació permanent, a l'interior d'una radical reconsideració del problema de la formació als Instituts de vida consagrada i les Societats de vida apostòlica, per a un camí autèntic de renovació: aquest, en efecte, «depèn principalment de la formació dels seus membres».⁴⁷

LA FORMACIÓ PERMANENT

15. El temps en el qual vivim imposa una reflexió general sobre la formació de les persones consagrades, ja no limitada a un període de la vida. No sols perquè siguin sempre més capaços d'inserir-se en una realitat que canvia amb un ritme moltes vegades frenètic, sinó també perquè és la mateixa vida consagrada la que exigeix per la seva naturalesa una disponibilitat constant en els qui hi són cridats. Si, en efecte, la vida consagrada és en si mateixa «una progressiva assimilació dels sentiments de Crist»,⁴⁸ sembla evident que aquest camí no podrà sinó durar tota la vida, per comprometre *tota* la persona, cor, ment i forces (cf. Mt 22,37), i fer-la semblant al Fill que es dona al Pare per la humanitat. Concebuda així la formació, no és solament temps *pedagògic* de preparació als vots, sinó que representa una manera *teològica* de pensar la mateixa vida consagrada, que és en si formació no acabada mai, «participació a l'acció del Pare que, mitjançant l'Esperit, infon al cor (...) els sentiments del Fill».⁴⁹

Per tant, és molt important que cada persona consagrada sigui formada en la llibertat d'aprendre durant tota la vida, en tota edat

46. Cf. *Novo millennio ineunte*, 45.

47. Cf. CONGREGACIÓ PER ALS INSTITUTS DE VIDA CONSAGRADA I LES SOCIETATS DE VIDA APOSTÒLICA, Directrius sobre la formació en els Instituts Religiosos, *Potissimum institutioni*, Roma 2 febrer 1990, 1.

48. *Vita consecrata*, 65.

49. *Vita consecrata*, 66.

i etapa, en tot ambient i context humà, de tota persona i de tota cultura, a deixar-se instruir per qualsevol part de veritat i bellesa que troba al seu voltant. Però, sobretot, haurà d'aprendre a deixar-se formar per la vida de cada dia, per la seva pròpia comunitat i pels seus germans i germanes, per les coses de sempre, ordinàries i extraordinàries, per la pregària i per la fatiga apostòlica, en l'alegria i en el sofriment, fins al moment de la mort.

Seran decisives, per tant, *l'obertura cap l'altre i l'alteritat*, i, en particular, *la relació amb el temps*. Les persones en formació contínua s'apropien del temps, no el pateixen, l'acullen com do i entren amb saviesa en els diversos ritmes (diari, setmanal, mensual, anual) de la vida mateixa, buscant la sintonia entre ells i el ritme fixat per Déu immutable i etern, que marca *els dies, els segles i el temps*. De manera particular, la persona consagrada aprèn a deixar-se modelar *per l'any litúrgic*, en l'escola del qual reviu gradualment en si els misteris de la vida del Fill de Déu amb els seus mateixos sentiments, per a partir novament de Crist i de la seva Pasqua de mort i resurrecció tots els dies de la vida.

L'ANIMACIÓ VOCACIONAL

16. Un dels primers fruits d'un camí de formació permanent és la capacitat diària de viure la vocació com a do sempre nou, que s'acull amb un cor agraït. Un do al qual s'ha de correspondre amb una actitud cada vegada més responsable, i que s'ha de testimoniar amb major convicció i capacitat de contagi, perquè els altres puguin sentir-se cridats per Déu per a aquella vocació particular o per a altres camins. El consagrat és també per naturalesa animador vocacional; en efecte, qui ha estat cridat ha de cridar. Hi ha, doncs, un lligam natural entre formació permanent i animació vocacional.

El servei a les vocacions és un dels nous i més compromesos reptes que ha d'afrontar avui la vida consagrada. Per un costat, la globalització de la cultura i la complexitat de les relacions socials fan

difícils les opcions de vida radicals i duradores; per altre, el món viu en una creixent experiència de sofriments materials i morals que minen la dignitat mateixa de l'ésser humà i exigeixen, amb prec silenciós, que hi hagi qui anunciï amb força el missatge de pau i d'esperança, que porti la salvació de Crist. Ressonen en les nostres ments les paraules de Jesús als seus apòstols: «La collita és abundant, però els segadors són pocs. Pregueu, doncs, a l'amo dels sembrats que hi envii més segadors» (Mt 9,37-38; Lc 10,2).

El primer compromís de la pastoral vocacional és sempre la pregària. Sobretot allí on són rars els ingressos en la vida consagrada, es necessita una fe renovada al Déu que pot fer sortir de les pedres fills d'Abraham (cf. Mt 3,9) i fer fecundes les entranyes estèrils si és invocat amb confiança. Tots els fidels, i sobretot els joves, estan compromesos en aquesta manifestació de fe a Déu, que és l'únic que pot cridar i enviar obrers al seu sembrat. Tota l'Església local, bisbes, preveres, laics, persones consagrades, és cridada a assumir la responsabilitat davant de les vocacions de particular consagració.

El camí mestre de la promoció vocacional a la vida consagrada és el que el mateix Senyor va iniciar quan va dir als apòstols Joan i Andreu: «Veniu i ho veureu» (Jn 1,39). Aquest encontre, acompanyat pel compartir la vida, exigeix a les persones consagrades viure profundament la seva consagració per esdevenir un signe visible de l'alegria que Déu dóna a qui escolta la seva crida. D'aquí la necessitat de comunitats acollidores i capaces de compartir el seu ideal de vida amb els joves, deixant-se interpel·lar per les seves exigències d'autenticitat, disposades a caminar amb ells.

Ambient privilegiat per a aquest anunci vocacional és l'Església local. Aquí tots els ministeris i carismes expressen la seva reciprocitat i realitzen junts la comunió en l'únic Esperit de Crist i la multiplicitat de les seves manifestacions. La presència activa de les persones consagrades ajudarà les comunitats cristianes a ser *laboratoris de la fe*,⁵⁰ llocs de recerca, de reflexió i d'encontre, de

50. Cf. JOAN PAU II, Homilia a la vetlla a Torvergata (20 agost 2000): *L'Osservatore Romano*, 21-22 agost 2000, n.3, p.4.

comunió i de servei apostòlic, en els quals tots se senten participants en l'edificació del Regne de Déu enmig dels homes. Es crea així el clima característic de l'Església com a família de Déu, un ambient que facilita el mutu coneixement, la compartició i el *contagi* dels valors propis que estan a l'origen de la donació de la pròpia vida a la causa del Regne.

17. L'atenció a les vocacions és una tasca crucial per al futur de la vida consagrada. La disminució de les vocacions, particularment al món occidental, i el seu creixement a Àsia i a Àfrica està perfilant una nova geografia de la presència de la vida consagrada a l'Església i nous equilibris culturals en la vida dels Instituts. Aquest estat de vida, que amb la professió dels consells evangèlics dóna als trets característics de Jesús una típica i permanent visibilitat enmig del món,⁵¹ viu avui un temps particular de reflexió i de recerca amb modalitats noves i en cultures noves. Aquest és certament un inici prometedor per al desenvolupament d'expressions inexplorades de les seves múltiples formes carismàtiques.

Les transformacions en marxa demanen directament a cada un dels Instituts de vida consagrada i a les Societats de vida apostòlica que donin un fort sentit evangèlic a la seva presència en l'Església i al seu servei a la humanitat. La pastoral de les vocacions exigeix desenvolupar noves i més profundes capacitats d'encontre; oferir, amb el testimoni de la vida, itineraris peculiars de seguiment de Crist i de santedat; anunciar, amb força i claredat, la llibertat que brolla d'una vida pobra, que té per únic tresor el Regne de Déu; la profunditat de l'amor d'una existència casta, que vol tenir un sol cor: el de Crist; la força de santificació i de renovació continguda en una vida obedient, que té un únic horitzó: donar compliment a la voluntat de Déu per a la salvació del món.

La promoció de les vocacions avui és un deure que no es pot delegar de manera exclusiva a alguns especialistes ni separar-lo d'una vertadera i pròpia pastoral juvenil que faci sentir sobretot

51. Cf. *Vita consecrata*, 1.

l'amor concret de Crist cap els joves. Cada comunitat i tots els membres de l'Institut són cridats a fer-se càrrec en el contacte amb els joves, d'una pedagogia evangèlica del seguiment de Crist i de la transmissió del carisma; els joves esperen que se sàpiguen proposar estils de vida autènticament evangèlics i camins d'iniciació als grans valors espirituals de la vida humana i cristiana. Són, per tant, les persones consagrades les que han de descobrir l'art pedagògic de suscitar i treure a la llum els profunds interrogants, amb molta freqüència amagats al cor de la persona, en particular dels joves. Aquestes persones, acompanyant el camí de discerniment vocacional, ajudaran a mostrar la font de la seva identitat. Comunicar la pròpia experiència de vida és sempre fer memòria i tornar a veure la llum que va guiar l'elecció vocacional personal.

ELS CAMINS FORMATIUS

18. Pel que fa a la formació, el nostre Dicasteri ha publicat dos documents, *Potissimum institutioni* i *La col·laboració entre els Instituts per a la formació*. Som ben conscients tanmateix dels reptes sempre nous que els Instituts han d'afrontar en aquest camp.

Les noves vocacions que truquen a les portes de la vida consagrada presenten profundes diferències i necessiten atencions personals i metodològiques adequades per assumir la seva concreta situació humana, espiritual i cultural. Per això cal posar en marxa un discerniment serè, lliure de les temptacions del nombre o de l'eficàcia, per verificar, a la claror de la fe i de les possibles contraindicacions, la veracitat de la vocació i la rectitud de les intencions. Els joves tenen necessitat de ser estimulats cap als alts ideals del seguiment radical de Crist i a les exigències profundes de la santedat, amb vista a una vocació que els supera i potser va més enllà del projecte inicial qual els ha empès a entrar en un determinat Institut. La formació, per tant, haurà de tenir les característiques de *la iniciació al seguiment radical de Crist*. Si la

finalitat de la vida consagrada consisteix en la conformació amb el Senyor Jesús, cal posar en marxa un itinerari de progressiva assimilació dels sentiments de Crist cap al Pare.⁵² Això ajudarà a integrar coneixements teològics, humanístics i tècnics amb la vida espiritual i apostòlica de l'Institut i conservarà sempre la característica d'*escola de santedat*.

Els reptes més compromesos que la formació ha d'afrontar provenen dels valors que dominen la cultura globalitzada dels nostres dies. L'anunci cristià de la vida com a vocació, nascuda d'un projecte d'amor del Pare i necessitada d'un encontre personal i salvífic amb Crist a l'Església, s'ha de confrontar amb concepcions i projectes dominats per cultures i històries socials extremament diversificades. Hi ha el risc que les eleccions subjectives, els projectes individuals i les orientacions locals se sobreposin a la regla, a l'estil de vida comunitària i al projecte apostòlic de l'Institut. És necessari posar en pràctica un diàleg formatiu capaç d'acollir les característiques humanes, socials i espirituals de les quals cadascú és portador, de distingir-hi els límits humans, que demanen una superació, i les invitacions de l'Esperit, que poden renovar la vida de l'individu i de l'Institut. En un temps de profundes transformacions, la formació haurà d'estar atenta a arrelar al cor dels joves consagrats els valors humans, espirituals i carismàtics necessaris, que els facin aptes per a viure una «fidelitat dinàmica»,⁵³ en l'estela de la tradició espiritual i apostòlica de l'Institut.

La interculturalitat, les diferències d'edat i els diversos plantejaments caracteritzen cada vegada més els Instituts de vida consagrada. La formació haurà d'educar al diàleg comunitari en la cordialitat i en la caritat de Crist, ensenyant a acollir les diversitats com una riquesa i a integrar les diverses maneres de veure i de sentir. Així la recerca constant de la unitat en la caritat esdevindrà *escola de comunió* per a les comunitats cristianes i proposta de fraterna convivència entre els pobles.

52. Cf. *Vita consecrata*, 65.

53. *Vita consecrata*, 37.

A més, caldrà prestar una particular atenció a una formació cultural d'acord amb els temps i en diàleg amb la recerca de sentit de l'home d'avui. Per això es demana una major preparació en el camp filosòfic, teològic, psicopedagògic i una orientació més profunda sobre la vida espiritual, models més adequats i respectuosos amb les cultures en què neixen les noves vocacions, itineraris ben definits per a la formació permanent i, sobretot, es desitja que es destinin a la formació les millors energies, encara que això comporti notables sacrificis. Dedicar personal qualificat i la seva adequada preparació és tasca prioritària.

Hem de ser summament generosos a dedicar temps i les millors energies a la formació. Les persones dels consagrats són, en efecte, un dels béns més preats de l'Església. Sense elles, tots els plans formatius i apostòlics es queden en teoria, en desigs ineficaces. Sense oblidar que, en una època accelerada com la nostra, el que fa falta més que una altra cosa és temps, perseverança i espera pacient per a assolir els objectius formatius. En circumstàncies en les quals preval la rapidesa i la superficialitat, necessitem serenitat i profunditat perquè en realitat la persona es va forjant molt lentament.

ALGUNS REPTES PARTICULARS

19. Si s'ha subratllat la necessitat de la qualitat de la vida i la cura que s'ha de tenir amb les exigències formatives és perquè aquests aspectes semblen els més urgents. La Congregació per als instituts de vida consagrada i les societats de vida apostòlica voldria ser propera a les persones consagrades en tots els problemes i continuar un diàleg cada vegada més sincer i constructiu.

Els Pares de la Plenària són conscients d'aquesta necessitat i han manifestat el desig d'un major coneixement i col·laboració amb els instituts de vida consagrada i les societats de vida apostòlica. La seva presència en l'Església local, i en particular la de les diverses congregacions de dret diocesà, la de les verges consagra-

des i dels ermitans, exigeix una especial atenció per part del Bisbe diocesà i del seu presbiteri.

Alhora, són sensibles als interrogants que es posen religiosos i religioses respecte a les grans obres a les quals fins ara s'han dedicat en la línia dels respectius carismes: hospitals, col·legis, escoles, cases d'acollida i de retir. En algunes parts del món són plantejades amb urgència, en altres són difícils de regentar. Per trobar camins valents es necessita creativitat, cautela, diàleg entre els membres de l'Institut, entre els Instituts amb obres semblants i amb els responsables de l'Església particular.

També són molt vives les temàtiques de la inculturació. Miren la manera d'encarnar la vida consagrada, l'adaptació de les formes d'espiritualitat i d'apostolat, les formes de govern, la formació, la gestió dels recursos i dels béns econòmics, el desenvolupament de la missió. Els desigs expressats pel Papa a tota l'Església valen també per a la vida consagrada: «El cristianisme del tercer mil·lenni ha de respondre cada vegada millor a aquesta exigència d'inculturació. Romanent plenament ell mateix, en la total fidelitat a l'anunci evangèlic i a la tradició eclesial, portarà també el rostre de tantes cultures i de tants pobles en què ha estat acollit i arrelat».⁵⁴ D'una vertadera inculturació s'espera un notable enriquiment i un nou impuls espiritual i apostòlic per a la vida consagrada i per a tota l'Església.

Podríem revisar moltes altres expectatives de la vida consagrada al començament d'aquest nou mil·lenni i no acabaríem mai, perquè l'Esperit empeny sempre cap endavant, sempre més enllà. La paraula del Mestre ha de suscitar en tots els seus deixebles un gran entusiasme per recordar amb gratitud el passat, viure amb passió el present i obrir-nos amb confiança al futur.⁵⁵

Escoltant la invitació feta pel papa Joan Pau II a tota l'Església, la vida consagrada decididament ha de partir novament de Crist, contemplant el seu rostre, afavorint els camins de l'espiritualitat com la vida, la pedagogia i la pastoral: «L'Església espera també la

54. *Novo millennio ineunte*, 40.

55. Cf. *Novo millennio ineunte*, 1.

vostra col·laboració, germans i germanes consagrats per avançar, al llarg d'aquest nou tram de camí segons les orientacions que he traçat a la Carta Apostòlica *Novo millennio ineunte: contemplar el rostre de Crist, partir novament d'Ell, testimoniar el seu amor*». ⁵⁶ Només llavors la vida consagrada trobarà nou vigor per posar-se al servei de tota l'Església i de tota la humanitat.

56. JOAN PAU II, Homilia (2 febrer 2001): *L'Osservatore Romano*, 4 febrer 2001.

TERCERA PART

La vida espiritual al primer lloc

20. La vida consagrada, com tota forma de vida cristiana, és, per la seva naturalesa, dinàmica, i els qui són cridats per l'Esperit a abraçar-la necessiten renovar-se constantment al creixement fins a arribar a la unitat perfecta del Cos de Crist (cf. Ef 4,13). Va néixer per l'impuls creador de l'Esperit que ha mogut als fundadors i fundadores pel camí de l'Evangeli suscitant una admirable varietat de carismes. Ells, disponibles i dòcils a la seva guia, han seguit el Crist més de prop, han entrat en la seva intimitat i han compartit completament la seva missió.

La seva experiència de l'Esperit exigeix no solament que la conservin els qui els han seguit, sinó també que l'aprofundeixin i la desenvolupin.⁵⁷ També avui l'Esperit Sant demana disponibilitat i docilitat a la seva acció sempre nova i creadora. Sols Ell pot mantenir constant la frescor i l'autenticitat dels començaments i, alhora, infondre el coratge de l'audàcia i de la creativitat per respondre als signes dels temps.

Cal, per tant, deixar-se conduir per l'Esperit al descobriment sempre renovat de Déu i de la seva Paraula, a un amor ardent per Ell i per la humanitat, a una nova comprensió del carisma rebut. Es tracta de dirigir la mirada a l'espiritualitat entesa en el sentit més fort del terme, és a dir *la vida segons l'Esperit*. La vida consagrada avui necessita sobretot un impuls espiritual, que ajudi a penetrar en el concret de la vida el sentit evangèlic i espiritual de la consagració baptismal i de la seva *nova i especial consagració*.

57. Cf. *Mutuae relationes*, 11; cf. *Vita consecrata*, 37.

«La vida espiritual ha d'ocupar, doncs, el primer lloc en el programa de les Famílies de vida consagrada, de manera que cada Institut i cada comunitat es presentin com escoles de veritable espiritualitat evangèlica.»⁵⁸ Hem de deixar que l'Esperit obri abundantment les fonts d'aigua viva que broten de Crist. És l'Esperit el qui ens fa reconèixer a Jesús de Natzaret el Senyor (cf. 1Co 12,3), el qui fa sentir la crida al seu seguiment i ens hi identifica: «Si algú de vosaltres no tingués l'Esperit de Crist, no seria de Crist» (Rm 8,9). És ell qui, fent-nos fills en el Fill, dóna testimoni de la paternitat de Déu, ens fa conscients de la nostra filiació i ens dóna el valor de cridar-li «Abba, Pare» (Rm 8,15). És ell qui infon l'amor i engendra la comunió. En definitiva, la vida consagrada exigeix un renovat esforç a la santedat que, en la simplicitat de la vida de cada dia, tingui com a punt de mira el radicalisme del sermó de la muntanya,⁵⁹ de l'amor exigent, viscut en la relació personal amb el Senyor, en la vida de comunió fraterna, al servei a cada home i a cada dona. Aquesta novetat interior enterament animada per la força de l'Esperit i projectada cap al Pare a la recerca del seu Regne permetrà a les persones consagrades de *partir novament de Crist* i ser testimonis del seu amor.

La crida a descobrir les pròpies arrels i les pròpies opcions en l'espiritualitat obre camins cap al futur. Es tracta, abans que res, de viure en plenitud *la teologia dels consells evangèlics a partir del model de vida trinitari*, segons els ensenyaments de *Vita consecrata*,⁶⁰ amb una nova oportunitat de confrontar-se amb les fonts dels propis carismes i dels propis textos constitucionals, sempre oberts a noves i més compromeses interpretacions. El sentit dinàmic de l'espiritualitat ofereix l'ocasió d'aprofundir, en aquesta època de l'Església, una espiritualitat més eclesial i comunitària, més exigent i madura en l'ajuda recíproca en l'assoliment de la santedat, més generosa en les opcions apostòliques. Finalment, una espiritualitat més oberta per a ésser *pedagogia i pastoral de la*

58. *Vita consecrata*, 93.

59. Cf. *Novo millennio ineunte*, 31.

60. Cf. *Vita consecrata*, 20-21.

santedat a l'interior de la vida consagrada i en la seva irradiació a favor de tot el poble de Déu. L'Esperit Sant és l'ànima i l'animador de l'espiritualitat cristiana; per això, cal confiar-se a la seva acció que parteix de l'íntim dels cors, es manifesta en la comunió i s'amplia a la missió.

PARTIR NOVAMENT DE CRIST

21. Cal, doncs, adherir-se cada vegada més a Crist, centre de la vida consagrada, i reprendre amb vigor un camí de conversió i de renovació que, com en l'experiència primera dels apòstols, abans i després de la seva resurrecció, sigui un *partir novament de Crist*. Sí que cal partir novament de Crist, perquè d'Ell han partit els primers deixebles a Galilea; d'Ell, al llarg de la història de l'Església, han partit homes i dones de tota condició i cultura que, consagrats per l'Esperit en virtut de la crida, per Ell han deixat família i pàtria i l'han seguit incondicionalment, fent-se disponibles per a l'anunci del Regne i per fer el bé a tots (cf. Ac 10,38).

La consciència de la pròpia pobresa i fragilitat i, alhora, de la grandesa de la crida, ha portat sovint a repetir amb l'apòstol Pere: «Aparta't de mi, Senyor, que sóc un pecador» (Lc 5,8). Tanmateix, el do de Déu ha estat més fort que la insuficiència humana. I Crist mateix, en efecte, s'ha fet present en les comunitats que al llarg dels segles s'han reunit en el seu nom, les ha omplert d'ell mateix i del seu Esperit, les ha orientat cap al Pare, les ha guiat pels camins del món a l'encontre dels germans i germanes, les ha fet instruments del seu amor i constructores del Regne en comunió amb totes les altres vocacions a l'Església.

Les persones consagrades poden i han de *partir novament de Crist*, perquè Ell mateix ha vingut primer al seu encontre i els acompanya al camí (cf. Lc 24,13-22). La seva vida és la proclamació de la primacia de la gràcia;⁶¹ sense Crist no poden fer res

61. Cf. *Novo millennio ineunte*, 38.

(cf. Jn 15,5); en canvi, tot ho poden en aquell que els conforta (cf. Fl 4,13).

22. *Partir novament de Crist* significa proclamar que la vida consagrada és especial seguiment de Crist, «memorial viu de la manera d'existir i d'actuar de Jesús com a Verb encarnat davant el Pare i davant els germans». ⁶² Això comporta una particular comunió d'amor amb Ell, constituït el centre de la vida i la font contínua de tota iniciativa. És, com recorda l'Exhortació apostòlica *Vita consecrata*, experiència de la compartició, «especial gràcia d'intimitat»; ⁶³ «identificar-s'hi, assumint els seus sentiments i la seva forma de vida», ⁶⁴ és una vida «sostinguda per Crist», ⁶⁵ «tocada per la mà de Crist, conduïda per la seva veu i sostinguda per la seva gràcia». ⁶⁶

Tota la vida de consagració només pot ser compresa des d'aquest punt de partida: els *consells evangèlics* tenen sentit en quant ajuden a guardar i afavorir l'amor pel Senyor en plena docilitat a la seva voluntat; la *vida fraterna* està motivada per aquell que aplega al seu voltant i té per finalitat gaudir de la seva constant presència; la *missió* és el seu mandat i porta a la recerca del seu rostre en el rostre d'aquells als quals s'envia per compartir amb ells l'experiència de Crist.

Aquestes van ser les intencions dels fundadors de les diferents comunitats i instituts de vida consagrada. Aquests són els ideals que van animar generacions de dones i homes consagrats.

Partir novament de Crist significa retrobar el primer amor, l'espurna inspiradora amb la qual va començar el seguiment. Seva és la primacia de l'amor. El seguiment és només la resposta d'amor a l'amor de Déu. Si «nosaltres estímem» és «perquè Ell ens ha estimat primer» (1Jn 4,10.19). Això significa reconèixer el seu

62. *Vita consecrata*, 22.

63. *Vita consecrata*, 16.

64. *Vita consecrata*, 18.

65. *Vita consecrata*, 25.

66. *Vita consecrata*, 40.

amor personal amb aquell íntim coneixement que feia dir a l'apòstol Pau: «Crist *m'ha estimat i ha donat la seva vida per mi*» (Ga 2,20).

Només el coneixement de ser objecte d'un amor infinit pot ajudar a superar tota dificultat personal i de l'Institut. Les persones consagrades no podran ser creatives, capaces de renovar l'Institut i obrir nous camins de pastoral, si no se senten animades per aquest amor. Aquest amor és el que els fa forts i coratjosos i el que els infon valor i gosadia.

Els vots amb què els consagrats es comprometen a viure els consells evangèlics confereixen tota la seva radicalitat a la resposta d'amor. La virginitat eixampla el cor en la mesura de l'amor de Crist i els fa capaços d'estimar com Ell ha estimat. La pobresa els fa lliures de l'esclavatge de les coses i de les necessitats artificials a què empeny la societat de consum, i els fa descobrir Crist, únic tresor pel qual veritablement val la pena de viure. L'obediència posa la vida enterament a les seves mans perquè la realitzi segons el disseny de Déu i en faci una obra mestra. Cal el coratge d'un seguiment generós i alegre.

CONTEMPLAR ELS ROSTRES DE CRIST

23. El camí que la vida consagrada ha d'emprendre al començament del nou mil·lenni està guiat per la contemplació de Crist, amb la mirada «*més que mai fixa en el rostre del Senyor*». ⁶⁷ Però, on contemplar concretament el rostre de Crist? Hi ha una multiplicitat de presències que convé descobrir de manera sempre nova.

Ell és realment present en la seva Paraula i en els Sagraments, de manera especial en l'Eucaristia. Viu en la seva Església, es fa present en la comunitat dels que estan units en el seu nom. És davant nostre en cada persona, identificant-se de manera particular amb els petits, amb els pobres, amb el qui sofreix, amb el més ne-

67. *Novo millennio ineunte*, 16.

cessitat. Ve al nostreencontre en cada esdeveniment joiós o trist, en la prova i en l'alegria, en el dolor i en la malaltia.

La santedat és el fruit de l'encontre amb Ell en les moltes presències on podem descobrir el seu rostre de Fill de Déu, un rostre sofrent i, alhora, el rostre del Ressuscitat. Com Ell es va fer present en el diari viure, així també avui és en la vida quotidiana on continua mostrant el seu rostre. Per reconèixer-ho cal una mirada de fe formada en la familiaritat amb la Paraula de Déu, en la vida sacramental en la pregària i, sobretot, en l'exercici de la caritat, perquè només l'amor permet de conèixer plenament el Misteri.

Podem assenyalar alguns *llocs* privilegiats en els quals es pot contemplar el rostre de Crist, *per a un renovat compromís en la vida de l'Esperit*. Aquests són els camins d'una espiritualitat viscuda, compromís prioritari en aquest temps, ocasió de rellegir en la vida i en l'experiència diària les riqueses espirituals del propi carisma, en un contacte renovat amb les mateixes fonts que han fet sorgir, *per l'experiència de l'Esperit* dels fundadors i de les fundadores, l'espurna de la vida nova i de les obres noves, les específiques relectures de l'Evangelí que es troben en cada carisma.

LA PARAULA DE DÉU

24. Viure l'espiritualitat significa sobretot partir novament de la persona de Crist, veritable Déu i veritable home, present en la seva Paraula, «primera font de tota espiritualitat», com recorda Joan Pau II als consagrats.⁶⁸ La santedat no es concep si no és a partir d'una de renovada escolta de la Paraula de Déu. «En particular —llegim en la *Novo millennio ineunte*— cal que l'escolta de la Paraula esdevingui un encontre vital (...) que permet trobar en el text bíblic la paraula viva que interpel·la, orienta i modela l'existència.»⁶⁹ És allà, en efecte, on el Mestre es revela, educa el cor i la

68. *Vita consecrata*, 94.

69. *Novo millennio ineunte*, 39.

ment. És allà on es madura la visió de fe, aprenent a veure la realitat i els esdeveniments amb la mirada mateixa de Déu, fins a tenir el pensament de Crist (cf. 1Co 2,16).

L'Esperit Sant ha il·luminat amb llum nova la Paraula de Déu als fundadors i fundadores. D'ella ha brotat cada carisma i d'ella vol ser expressió cada Regla. En continuïtat amb els fundadors i fundadores, els seus deixebles també avui són cridats a acollir i guardar al cor la Paraula de Déu, perquè continui essent llum per als seus passos i claror per al seu camí (cf. Sl 118,105). Llavors l'Esperit Sant podrà guiar-los a la veritat sencera (cf. Jn 16,13).

La Paraula de Déu és l'aliment per a la vida, per a la pregària i per al camí diari, el principi d'unificació de la comunitat a la unitat de pensament, la inspiració per a la constant renovació i per a la creativitat apostòlica. El Concili Vaticà II ja havia indicat el retorn a l'Evangelí com el primer gran principi de renovació.⁷⁰

Com en tota l'Església, també dins de les comunitats i dels grups dels consagrats i de les consagrades, en aquests anys s'ha desenvolupat un contacte més viu i immediat amb la Paraula de Déu. És un camí que s'ha de recórrer cada vegada amb nova intensitat. «És necessari —ha dit el Papa— que no us canseu d'aturar-vos a meditar la *Sagrada Escripura* i, sobretot, els sants *Evangelis* perquè s'imprimeixin en vosaltres els trets del Verb Encarnat».⁷¹

La vida fraterna en comunitat afavoreix també el redescobriments de la dimensió eclesial de la Paraula: acollir-la, meditar-la, viure-la junts, comunicar les experiències que en floreixen i així endinsar-se en una autèntica espiritualitat de comunió.

En aquest context, convé recordar la necessitat d'una constant referència a la Regla, perquè en la Regla i en les Constitucions «hi ha un itinerari de seguiment, caracteritzat per un carisma específic reconegut per l'Església».⁷² Aquest itinerari de seguiment tra-

70. Cf. *Perfectae caritatis*, 2.

71. JOAN PAU II, Homilia (2 febrer 2001): *L'Osservatore Romano*, 4 febrer 2001.

72. *Vita consecrata*, 37.

dueix la particular interpretació de l'Evangelí donada pels fundadors i per les fundadores, dòcils a l'impuls de l'Esperit, i ajuda els membres de l'Institut a viure concretament segons la Paraula de Déu.

Alimentats per la Paraula, transformats en homes i dones nous, lliures, evangèlics, els consagrats podran ser autèntics *servidors de la Paraula* en el compromís de l'evangelització. Així compleixen una prioritat per a l'Església al començament del nou mil·lenni: «Cal revifar en nosaltres l'impuls dels orígens, tot deixant-nos impregnar per l'ardor de la predicació apostòlica després de la Pentecosta.»⁷³

PREGÀRIA I CONTEMPLACIÓ

25. La pregària i la contemplació són el lloc de l'acollida de la Paraula de Déu i, alhora, elles mateixes sorgeixen de l'escolta de la Paraula. Sense una vida interior d'amor que atreu el Verb, el Pare, l'Esperit (cf. Jn 14,23), no pot haver-hi mirada de fe; en conseqüència, la pròpia vida perd gradualment el sentit, el rostre dels germans es fa opac i és impossible descobrir-hi el rostre de Crist, els esdeveniments de la història queden ambigus quan no privats d'esperança, la missió apostòlica i caritativa degenera en una activitat dispersa.

Tota vocació a la vida consagrada ha nascut de la contemplació, de moments d'intensa comunió i d'una profunda relació d'amistat amb Crist, de la bellesa i de la llum que s'ha vist resplendir al seu rostre. Allà ha madurat el desig d'estar sempre amb el Senyor —«És bo que estiguem aquí dalt!» (Mt 17,4)— i de seguir-lo. Tota vocació ha de madurar constantment en aquesta intimitat amb Crist. «La vostra primera cura, per tant —recorda Joan Pau II a les persones consagrades—, no pot estar més que en la línia de la contemplació. Tota realitat de vida consagrada neix

73. *Novo millennio ineunte*, 40.

cada dia i es regenera en la incessant contemplació del rostre de Crist.»⁷⁴

Els monjos i les monges, així com els ermitans, amb diversa modalitat, dediquen més espai a la lloança coral de Déu i a la pregària silenciosa prolongada. Els membres dels instituts seculars, així com les verges consagrades al món, ofereixen a Déu els goigs i els sofriments, les aspiracions i les súpriques de tots els homes i contemplen el rostre de Crist que reconeixen en els rostres dels germans i en els fets de la història, en l'apostolat i en el tasca de cada dia. Les religioses i els religiosos dedicats a l'ensenyament, als malalts, als pobres troben allí el rostre del Senyor. Per als missioners i els membres de les Societats de vida apostòlica l'anunci de l'Evangeli es viu, a exemple de l'apòstol Pau, com a autèntic culte (cf. Rm 1,6). Tota l'Església gaudeix i es beneficia de la pluralitat de formes de pregària i de la varietat de maneres de contemplar l'únic rostre de Crist.

Al mateix temps es nota que, ja des de fa molts anys, la Litúrgia de les Hores i la celebració de l'Eucaristia han aconseguit un lloc central en la vida de tot tipus de comunitat i de fraternitat, donant-los vigor bíblic i eclesial. Aquestes afavoreixen també la mútua edificació i poden convertir-se en un testimoni per a ser, davant de Déu i amb Ell, «*una casa i una escola de comunió*».⁷⁵ Una autèntica vida espiritual exigeix que tots, en les diverses vocacions, dediquin regularment, cada dia, moments apropiats per a aprofundir en el col·loqui silencios amb Aquell pel qual se saben estimats, per compartir-hi la pròpia vida i rebre llum per continuar el camí diari. És una pràctica a la qual cal ser fidels, perquè som assetjats constantment per l'alienació i la dissipació provinents de la societat actual, especialment dels mitjans de comunicació. De vegades la fidelitat a la pregària personal i litúrgica exigirà un autèntic esforç per no deixar-se consumir per un activisme destructor. En cas contrari no es produeix fruit: «Així com

74. JOAN PAU II, Homilia (2 febrer 2001): *L'Osservatore Romano*, 4 febrer 2001.

75. *Novo millennio ineunte*, 43.

les sarments, si no estan en el cep, no poden donar fruit, tampoc vosaltres no en podeu donar si no esteu en mi» (Jn 15,4).

L'EUCARISTIA, LLOC PRIVILEGIAT PER A L'ENCONTRE AMB EL SENYOR

26. Donar un lloc prioritari a l'espiritualitat vol dir partir de la recuperada *centralitat de la celebració eucarística*, lloc privilegiat per a l'encontre amb el Senyor. Allí Ell es fa novament present enmig dels seus deixebles, explica les Escriptures, abrusa el cor i il·lumina la ment, obre els ulls i es fa reconèixer (cf. Lc 24,13-35). La invitació de Joan Pau II feta als consagrats és particularment vibrant: «Trobeu-ho, estimadíssims, i contempleu-ho de manera especial en l'Eucaristia celebrada i adorada cada dia, com a font i cim de l'existència i de l'acció apostòlica.»⁷⁶ En l'Exhortació apostòlica *Vita consecrata* exhortava a participar diàriament en el Sagrament de l'Eucaristia i a la seva assídua i prolongada adoració.⁷⁷ L'Eucaristia, memorial del sacrifici del Senyor, cor de la vida de l'Església i de cada comunitat, modela des de dins l'oblació renovada de la pròpia existència, el projecte de vida comunitària, la missió apostòlica. Tots tenim necessitat del viàtic diari de l'encontre amb el Senyor, per inserir la quotidianitat en el temps de Déu que la celebració del memorial de la Pasqua del Senyor fa present.

Aquí es pot dur a terme en plenitud la *intimitat* amb Crist, la *identificació amb Ell*, la *total conformació a Ell*, a la qual els consagrats són cridats per vocació.⁷⁸ A l'Eucaristia, efectivament, el Senyor Jesús ens associa a Ell en la pròpia ofrena pasqual al Pare: oferim i som oferts. La mateixa consagració religiosa assumeix

76. JOAN PAU II, Homilia (2 febrer 2001): *L'Osservatore Romano*, 4 febrer 2001.

77. *Vita consecrata*, 95.

78. Cf. *Vita consecrata*, 18.

una estructura eucarística: és total oblatió de si mateix estretament associada al sacrifici eucarístic.

Aquí es concentren totes les formes de pregària, és proclamada i acollida la Paraula de Déu, som interpel·lats sobre la relació amb Déu, amb els germans, amb tots els homes: és el sagrament de la filiació, de la fraternitat i de la missió. Sagrament de la unitat amb Crist, l'Eucaristia és contemporàniament sagrament de la unitat eclesial i de la unitat de la comunitat dels consagrats. En definitiva, és «font de l'espiritualitat de cada un i de l'Institut».⁷⁹

Perquè produeixi amb plenitud els esperats fruits de comunió i de renovació no poden faltar les condicions essencials, sobretot el perdó i el compromís de l'amor mutu. Segons l'ensenyament del Senyor, abans de presentar l'ofrena sobre l'altar és necessària la plena reconciliació fraterna (cf. Mt 5,23). No es pot celebrar el sagrament de la unitat romanent indiferents els uns als altres. Per tant, s'ha de tenir present que aquestes *condicions essencials* són també *fruit i signe* d'una Eucaristia ben celebrada. Perquè és sobretot en la comunió amb Jesús eucaristia on nosaltres assolim la capacitat d'estimar i de perdonar. A més, cada celebració ha d'esdevenir l'ocasió per a renovar el compromís de donar la vida els uns pels altres en l'acollida i al servei. Llavors, per a la celebració eucarística valdrà veritablement, de manera eminent, la promesa de Crist: «On n'hi ha dos o tres de units en el meu nom, jo sóc allí enmig d'ells» (Mt 18,20), i, entorn d'ella, la comunitat es renovarà cada dia.

En aquestes condicions, la comunitat dels consagrats que viu el misteri pasqual, renovat cada dia a l'Eucaristia, esdevé testimoni de comunió i signe profètic de fraternitat per a la societat dividida i ferida. De l'Eucaristia neix, efectivament, aquella espiritualitat de comunió tan necessària per a establir el diàleg de la caritat que el món d'avui necessita.⁸⁰

79. *Vita consecrata*, 95.

80. Cf. *Vita consecrata*, 51.

27. Viure l'espiritualitat en un continu *partir novament de Crist* significa començar sempre a partir del moment més alt del seu amor —el misteri del qual guarda l'Eucaristia—, quan a la creu Ell dóna la vida en la màxima oblació. Els cridats a viure els consells evangèlics mitjançant la professió no poden deixar de viure intensament la contemplació del rostre del Crucificat.⁸¹ És el llibre en el qual s'aprèn què és l'amor de Déu i com són estimats Déu i la humanitat, la font de tots els carismes, la síntesi de totes les vocacions.⁸² La consagració, sacrifici total i holocaust perfecte, és la manera suggerida a ells per l'Esperit Sant per reviure el misteri de Crist crucificat, vingut al món per donar la seva vida en rescat per tothom (cf. Mt 20,28; Mc 10,45) i per respondre al seu infinit amor.

La història de la vida consagrada ha expressat aquesta configuració a Crist en moltes formes ascètiques que «han estat i són encara un ajut poderós per a un autèntic camí de santedat. L'ascesi(...) és veritablement indispensable a la persona consagrada per a romandre fidel a la pròpia vocació i seguir Jesús pel camí de la Creu».⁸³ Avui les persones consagrades, fins i tot conservant l'experiència dels segles, són cridades a trobar formes que estiguin en consonància amb el nostre temps. En primer lloc, les que acompanyen la fatiga del treball apostòlic i assegurin la generositat del servei. La creu que s'ha de portar avui sobre si mateix cada dia (cf. Lc 9,23) pot adquirir valors col·lectius, com l'envelliment de l'Institut, la inadequació estructural, la incertesa del futur.

Davant de tantes situacions de dolor personals, comunitàries, socials, des del cor de cada persona o de tota la comunitat pot resonar el crit de Jesús a la creu: «Per què m'has abandonat?» (Mc 15,34). En aquell crit dirigit al Pare, Jesús dóna a entendre que la

81. Cf. *Novo millennio ineunte*, 25-27.

82. Cf. *Vita consecrata*, 23.

83. *Vita consecrata*, 38.

seva solidaritat amb la humanitat s'ha fet tan radical que penetra, comparteix i assumeix tot allò que és negatiu, fins a la mort, fruit del pecat. «Per retornar a l'home el rostre del Pare, Jesús hagué no sols d'assumir el rostre de l'home, sinó carregar-se fins i tot el "rostre" del pecat.»⁸⁴

Partir novament de Crist significa reconèixer que el pecat és encara radicalment present al cor i en la vida de tots, i descobrir en el rostre sofrent de Crist el do que va reconciliar la humanitat amb Déu.

Al llarg de la història de l'Església les persones consagrades han sabut contemplar el *rostre dolorós* del Senyor també fora d'ells. L'han reconegut en els malalts, en els empresonats, en els pobres, en els pecadors. La seva lluita ha estat sobretot contra el pecat i les seves funestes conseqüències; l'anunci de Jesús: «Convertiu-vos i creieu en l'Evangelí» (Mc 1,15) ha mogut els seus passos pels camins dels homes i ha donat esperança de novetat de vida on regnava descoratjament i mort. El seu servei ha portat tants homes i dones a experimentar l'abraçada misericordiosa de Déu Pare en el sagrament de la Penitència. També avui cal proposar novament amb força aquest *ministeri de la reconciliació* (cf. 2Co 5,18) confiat per Jesucrist a la seva Església. És el *mysterium pietatis* del qual els consagrats i les consagrades són cridats a fer freqüent experiència en el Sagrament de la Penitència.

Avui es mostren nous rostres on reconèixer, estimar i servir el rostre de Crist allà on s'ha fet present: *són les noves pobreses* materials, morals i espirituals que la societat contemporània produeix. El crit de Jesús a la creu revela com ha assumit sobre Ell mateix aquest mal, per redimir-lo. La vocació de les persones consagrades continua essent la de Jesús i, com Ell, assumeixen sobre si el dolor i el pecat del món consumint-los en l'amor.

84. *Novo millennio ineunte*, 25.

L'ESPIRITUALITAT DE COMUNIÓ

28. Si «la vida espiritual ha d'ocupar el primer lloc al programa de les Famílies de vida consagrada»⁸⁵ haurà de ser abans que res una espiritualitat de comunió, com correspon al moment present: «Fer de l'Església la casa i l'escola de la comunió: aquest és el gran desafiament que tenim davant de nosaltres en el mil·lenni que comença, si volem ser fidels al disegni de Déu i respondre també a les profundes esperances del món.»⁸⁶

En aquest camí de tota l'Església s'espera la decisiva contribució de la vida consagrada, per la seva vocació específica a la vida de comunió en l'amor. «Hom demana a les persones consagrades —es llegeix en *Vita consecrata*— que siguin de debò expertes en comunió, i que visquin la respectiva espiritualitat com a testimonis i artífexs d'aquell projecte de comunió que constitueix el cim de la història de l'home segons Déu.»⁸⁷

Es recorda també, que una tasca en l'avui de les comunitats de vida consagrada és la «de *fomentar l'espiritualitat de la comunió*, abans que res en el seu interior i, a més, en la comunitat eclesial mateixa i més enllà fins i tot dels seus límits, entaulant o restablint constantment el diàleg de la caritat, sobretot allí on el món d'avui està esquinçat per l'odi ètnic o les follies homicides».⁸⁸ Una tasca que exigeix persones espirituals forjades interiorment pel Déu de la comunió benigna i misericordiosa, i comunitats madures on l'espiritualitat de comunió és llei de vida.

29. Què és l'espiritualitat de la comunió? Amb paraules incisives, capaces de renovar relacions i programes, Joan Pau II ensenya: «Espiritualitat de la comunió significa abans que res una mirada del cor cap al misteri de la Trinitat que habita en nosaltres, i la llum de la qual ha de ser reconeguda també al rostre dels germans

85. *Vita consecrata*, 93.

86. *Novo millennio ineunte*, 43.

87. *Vita consecrata*, 46.

88. *Vita consecrata*, 51.

que estan al nostre costat». I encara: «Espiritualitat de la comunió significa capacitat de sentir el germà de fe a la unitat profunda del Cos místic i, per tant, com “un que em pertany” ...» D'aquest principi deriven amb lògica urgent algunes conseqüències en la manera de *sentir* i d'*obrar*: compartir les alegries i els sofriments dels germans; intuir els seus desigs i atendre a les seves necessitats; oferir-los una vertadera i profunda amistat. Espiritualitat de la comunió és també capacitat de veure abans que res el que hi ha de positiu en l'altre, per acollir-lo i valorar-lo com regal de Déu; és saber *donar espai* al germà portant mútuament els uns les càrregues dels altres. Sense aquest camí espiritual, de poc servirien els instruments externs de la comunió.⁸⁹

L'espiritualitat de la comunió es presenta com un clima espiritual de l'Església al començament del tercer mil·lenni, tasca activa i exemplar de la vida consagrada a tots els nivells. És el camí ral d'un futur de vida i de testimoni. La santedat i la missió passen per la comunitat, perquè Crist es fa present en ella i a través d'ella. El germà i la germana esdevenen sagrament de Crist i de l'encontre amb Déu, la possibilitat concreta i, més encara, la necessitat insubstituïble per a poder viure el manament de l'amor mutu i per tant la comunió trinitària.

En aquests anys les comunitats i els diversos tipus de fraternitats dels consagrats s'entenen més com a lloc de comunió, on les relacions apareixen menys formals i on es faciliten l'acollida i la mútua comprensió. Es descobreix també el valor diví i humà de l'estar junts gratuïtament, com a deixebles entorn de Crist Mestre, en amistat, compartint també els moments de distensió i d'esbarjo.

Es nota, a més, una comunió més intensa entre les diverses comunitats a l'interior dels Instituts. Les comunitats multiculturals i internacionals, cridades a «donar testimoniatge i mantenir sempre viu el sentit de la comunió entre els pobles, les races, les cultures»,⁹⁰ en moltes parts són ja una realitat positiva, on s'expe-

89. Cf. *Novo millennio ineunte*, 43.

90. *Vita consecrata*, 51.

rimenten coneixement mutu, respecte, estima, enriquiment. Es revelen llocs d'entrenament a la integració i a la inculturació i, alhora, un testimoniatge de la universalitat del missatge cristià.

L'Exhortació *Vita consecrata*, en presentar aquesta forma de vida com a *signe de comunió a l'Església*, ha posat en evidència tota la riquesa i les exigències demanades per la vida fraterna. Abans el nostre Dicasteri havia publicat el document *Congregavit nos in unum Christi amor*, sobre la vida fraterna en comunitat. Cada comunitat haurà de tornar periòdicament a aquests documents per confrontar el propi camí de fe i de progrés en la fraternitat.

COMUNIÓ ENTRE CARISMES ANTICS I NOUS

30. La comunió que els consagrats i les consagrades són cridats a viure va més enllà de la família religiosa o del propi Institut. Obrint-se a la comunió amb els altres Instituts i les altres formes de consagració, poden dilatar la comunió, descobrir les arrels comunes evangèliques i junts acollir amb major claredat la bellesa de la pròpia identitat en la varietat carismàtica, com a sarments de l'únic cep. Haurien de competir en l'estima mútua (cf. Rm 12,10) per assolir el carisma millor, la caritat (cf. 1Co 12,31).

S'ha d'afavorir l'encontre i la solidaritat entre els Instituts de vida consagrada, conscients que la comunió «està estretament unida a la capacitat de la comunitat cristiana per acollir tots els dons de l'Esperit. La unitat de l'Església no és uniformitat, sinó integració orgànica de les legítimes diversitats. És la realitat de molts membres units en un sol cos, l'únic Cos de Crist (cf. 1Co 12,12)».⁹¹

Pot ser el començament d'una recerca solidària de camins comuns per al servei de l'Església. Factors externs, com l'obligació d'adaptar-se a les noves exigències dels Estats, i causes internes

91. *Novo millennio ineunte*, 46.

dels Instituts, com la disminució dels membres, orienten ja a coordinar els esforços al camp de la formació, de la gestió dels béns, de l'educació, de l'evangelització. També en aquesta situació podem acollir la invitació de l'Esperit a una comunió sempre més intensa. A aquesta tasca s'anima les Conferències de superiors i superiores majors i les conferències dels instituts seculars, a tots els nivells.

No es pot afrontar el futur en dispersió. És la necessitat de ser Església, de viure junts l'aventura de l'Esperit i del seguiment de Crist, de comunicar les experiències de l'Evangeli, aprenent a estimar la comunitat i la família religiosa de l'altre com la pròpia. Els goigs i els dolors, les preocupacions i els esdeveniments poden ser compartits i són de tots.

També en relació amb les noves formes de vida evangèlica es demana diàleg i comunió. Aquestes noves associacions de vida evangèlica, recorda *Vita consecrata*, «no són alternatives a les precedents institucions, les quals continuen ocupant el lloc insigne que la tradició els ha reservat. (...) Els antics Instituts, molts dels quals han passat en el transcurs dels segles pel gresol de proves duríssimes que han afrontat amb fortalesa, poden enriquir-se entaulant un diàleg i intercanviant els seus dons amb les fundacions que veuen la llum en el nostre temps».⁹²

Finalment, de l'encontre i de la comunió amb els carismes dels moviments eclesials pot néixer un recíproc enriquiment. Els moviments poden oferir sovint un exemple de frescor evangèlica i carismàtica, així com un impuls generós i creatiu a l'evangelització. Per la seva part, els moviments, així com les formes noves de vida evangèlica, poden aprendre molt del testimoni joiós, fidel i carismàtic de la vida consagrada, que guarda un riquíssim patrimoni espiritual, múltiples tresors de saviesa i d'experiència i una gran varietat de formes d'apostolat i de compromís missioner.

El nostre Dicasteri ja ha ofert criteris i orientacions sempre vàlides per a la inserció de religiosos i religioses en els moviments

92. *Vita consecrata*, 62.

eclesials.⁹³ El que aquí voldríem més aviat subratllar és la relació de coneixement i de col·laboració, d'estímul i de compartició que podria establir-se no sols entre cada una de les persones sinó entre Instituts, moviments eclesials i noves formes de vida consagrada, amb vista a un creixement en la vida de l'Esperit i al compliment de l'única missió de l'Església. Es tracta de carismes nascuts de l'impuls del mateix Esperit, ordenats a la plenitud de la vida evangèlica al món, cridats a realitzar junts el mateix projecte de Déu per a la salvació de la humanitat. L'espiritualitat de comunió es realitza precisament també en aquest ampli diàleg de la fraternitat evangèlica entre tots els membres del Poble de Déu.⁹⁴

EN COMUNIÓ AMB ELS LAICS

31. La comunió experimentada entre els consagrats porta a una obertura més gran encara amb els altres membres de l'Església. El manament d'estimar-se els uns als altres, exercitat a l'interior de la comunitat, demana ser traslladat del pla personal al de les diferents realitats eclesials. Només en una eclesiologia integral, on les diverses vocacions són acollides a l'interior de l'únic Poble de convocats, la vocació a la vida consagrada pot trobar la seva identitat específica de signe i de testimoniatge. Avui es descobreix cada vegada més el fet que els carismes dels fundadors i de les fundadores, havent sorgit per al bé de tots, han de ser de nou posats al centre de la mateixa Església, oberts a la comunió i a la participació de tots els membres del Poble de Déu.

En aquesta línia podem constatar que ja s'està establint un nou tipus de comunió i de col·laboració a l'interior de les diverses vocacions i estats de vida, sobretot entre els consagrats i els laics.⁹⁵ Els Instituts monàstics i contemplatius poden oferir als laics una

93. Cf. *La vida fraterna en comunitat*, 62; cf. *Vita consecrata*, 56.

94. Cf. *Novo millennio ineunte*, 45.

95. Cf. *La vida fraterna en comunitat*, 70.

relació preferentment espiritual i els necessaris espais de silenci i pregària. Els Instituts compromesos en la dimensió apostòlica poden implicar-los en formes de cooperació pastoral. Els membres dels Instituts seculars, laics o clergues, entren en contacte amb els altres fidels en les formes ordinàries de la vida quotidiana.⁹⁶

La novetat d'aquests anys és sobretot la petició per part d'alguns de laics de participar en els ideals carismàtics dels Instituts. Han nascut iniciatives interessants i noves formes institucionals d'associació als Instituts. Estem assistint a una autèntica florida d'antigues institucions, com són els Ordes seculars o Tercers Ordes, i al naixement de noves associacions laicals i moviments entorn de les Famílies religioses i als Instituts seculars. Si, a vegades també en el passat recent, la col·laboració venia en termes de suplència per la manca de persones consagrades necessàries per al desenvolupament de les activitats, ara neix per l'exigència de compartir les responsabilitats no solament en la gestió de les obres de l'Institut, sinó sobretot en l'aspiració de viure aspectes i moments específics de l'espiritualitat i de la missió de l'Institut. Es demana, per tant, una adequada formació dels consagrats i també dels laics per a una recíproca i enriquidora col·laboració.

Si en altres temps han estat sobretot els religiosos i les religioses els qui han creat, alimentat espiritualment i dirigit unions de laics, avui, gràcies a una formació cada vegada més gran del laicat, pot ser una ajuda recíproca que afavoreixi la comprensió de l'especificitat i de la bellesa de cada estat de vida. La comunió i la reciprocitat a l'Església no són mai en sentit únic. En aquest nou clima de comunió eclesial els sacerdots, els religiosos i els laics, lluny d'ignorar-se mútuament o d'organitzar-se només amb vista a activitats comunes, poden trobar la relació justa de comunió i una renovada experiència de fraternitat evangèlica i de mútua emulació carismàtica, en una complementarietat sempre respectuosa de la diversitat.

96. Cf. *Vita consecrata*, 54.

Una dinàmica eclesial així redundarà en benefici de la mateixa renovació i de la identitat de la vida consagrada. Quan s'aprofundeix la comprensió del carisma, sempre es descobreixen noves possibilitats d'actuació.

EN COMUNIÓ AMB ELS PASTORS

32. En aquesta relació de comunió eclesial amb totes les vocacions i estats de vida, un aspecte del tot particular és el de la unitat amb els Pastors. En va es pretendria conrear una espiritualitat de comunió sense una relació efectiva i afectiva amb els Pastors, en primer lloc amb el Papa, centre de la unitat de l'Església, i amb el seu Magisteri.

És la concreta aplicació del *sentir amb l'Església*, propi de tots els fidels,⁹⁷ que brilla especialment en els fundadors i en les fundadores de la vida consagrada, i que esdevé compromís carismàtic per a tots els Instituts. No es pot contemplar el rostre de Crist sense veure'l resplendir en el de la seva Església. Estimar Crist és estimar l'Església en les seves persones i a les seves institucions.

Avui més que mai, davant repetits impulsos centrífugs que posen en dubte principis fonamentals de la fe i de la moral catòlica, les persones consagrades i les seves institucions són cridades a donar prova d'unitat sense fissures entorn del Magisteri de l'Església, fent-se portaveus convençuts i alegres davant de tots.

És oportú subratllar allò que el Papa ja afirmava en l'Exhortació *Vita consecrata*: «Un aspecte distintiu d'aquesta comunió eclesial és l'adhesió de ment i de cor al magisteri (del Papa i) dels Bisbes, que ha de ser viscuda amb lleialtat i testimoniada amb nitidesa davant el Poble de Déu per part de totes les persones consagrades, especialment per aquelles persones compromeses en la investigació teològica, en l'ensenyament, en publicacions, en la catequesi i en l'ús dels mitjans de comunicació social».⁹⁸ Alhora

97. Cf. *Lumen gentium*, 12; cf. *Vita consecrata*, 46.

98. *Vita consecrata*, 46.

no s'ha d'oblidar que molts teòlegs són religiosos i que moltes escoles de recerca estan dirigides per Instituts de vida consagrada. Són ells els qui porten lloablement aquesta responsabilitat al món de la cultura. L'Església mira amb *atenció confiada* el seu compromís intel·lectual davant de les delicades problemàtiques de frontera que avui ha d'afrontar el Magisteri.⁹⁹

Els documents eclesials dels últims decennis han reprès constantment l'escrit conciliar que convidava els Pastors a valorar els carismes específics en la pastoral de conjunt. Al mateix temps animen les persones consagrades a donar a conèixer i a oferir amb nitidesa i confiança les pròpies propostes de presència i de treball en conformitat amb la vocació específica.

Això val, en certa manera, també en la relació amb el clero diocesà. La major part dels religiosos i de les religioses col·laboren diàriament amb els sacerdots en la pastoral. És, per tant, indispensable encarrilar totes les iniciatives possibles per a un coneixement i estimació recíprocs cada vegada més grans.

Només en harmonia amb l'espiritualitat de comunió i amb la pedagogia traçada en la *Novo millennio ineunte*, podrà ser reconegut el do que l'Esperit Sant fa a l'Església mitjançant els carismes de la vida consagrada. Val també, d'una manera concreta, per a la vida consagrada, aquella *coessencialitat*, en la vida de l'Església, entre l'element carismàtic i el jeràrquic que Joan Pau II ha esmentat moltes vegades referint-se als nous moviments eclesials.¹⁰⁰ L'amor i el servei a l'Església requereixen ser viscuts en la reciprocitat d'una caritat mútua.

99. Cf. *Vita consecrata*, 98.

100. JOAN PAU II, a *I movimenti nella Chiesa. Atti del II colloquio internazionale*, Milano 1987, pp.24-25; *I movimenti nella Chiesa*, Città del Vaticano 1999, p.18.

QUARTA PART

Testimonis de l'amor

RECONÈIXER I SERVIR CRIST

33. Una existència transfigurada pels consells evangèlics es converteix en testimoni profètic silenciós i, alhora, en protesta eloqüent contra un món inhumà. Compromet la promoció de la persona i desvetlla una nova *imaginació* de la caritat. Ho hem vist en els sants fundadors. Es manifesta no sols en l'eficàcia del servei, sinó sobretot en la capacitat de fer-se solidaris amb el que sofreix, de manera que el gest d'ajuda sigui sentit com una compartició fraterna. Aquesta forma d'evangelització, acomplerta a través de l'amor i la dedicació a les obres, assegura un testimoni atge inequívoc a la caritat de les paraules.¹⁰¹

A més, la vida de comunió representa el primer anunci de la vida consagrada, perquè és *signe* eficaç i *força* persuasiva que porta a creure en Crist. La comunió, llavors, es fa ella mateixa missió, més encara «*la comunió genera comunió* i es configura essencialment com *comunió missionera*».¹⁰² Les comunitats es troben desitjoses de «seguir Crist pels camins de la història de l'home»,¹⁰³ amb un compromís apostòlic i un testimoni atge de vida coherent amb el propi carisma.¹⁰⁴ «El qui ha trobat veritablement el Crist no pot retenir-lo per a si mateix, ha d'anunciar-lo. Cal un nou im-

101. Cf. *Novo millennio ineunte*, 50.

102. *Christifideles laici*, 31-32.

103. Cf. *Vita consecrata*, 46.

104. Cf. JOAN PAU II, Exhortació apostòlica *Ecclesia in Africa*, Yaoundé, 14 setembre 95, n. 94.

puls apostòlic que sigui viscut com un compromís quotidià de les comunitats i dels grups cristians».¹⁰⁵

34. Quan es parteix novament de Crist, l'espiritualitat de comunió esdevé en una sòlida i robusta espiritualitat de l'acció dels deixebles i apòstols del seu Regne. Per a la vida consagrada això significa comprometre's al servei als germans en els quals es reconeix el rostre de Crist. En l'exercici d'aquesta missió apostòlica *ser* i *fer* són inseparables, perquè el misteri de Crist constitueix el fonament absolut de tota acció pastoral.¹⁰⁶ L'aportació dels consagrats i de les consagrades a l'evangelització «rau (per això), abans que res, en el testimoniatge d'una vida totalment lliurada a Déu i als germans, a imitació del Salvador que, per amor de l'home, es va fer servent».¹⁰⁷ En participar en la missió de l'Església, les persones consagrades no es limiten a donar una part de temps sinó la vida sencera.

En la *Novo millennio ineunte* sembla que el Papa vol empènyer encara més enllà en l'amor concret cap els pobres: «El segle i el mil·lenni que comencen hauran de veure encara, i és de desitjar que ho vegin d'una manera palpable, a quin grau de dedicació pot arribar la caritat vers els més pobres. Si veritablement hem partit novament de la contemplació de Crist, hem de saber-lo descobrir sobretot en el rostre d'aquells amb els quals ell mateix ha volgut identificar-se: "Perquè tenia fam, i em donàreu menjar; tenia set, i em donàreu beure; era foraster, i em vau acollir; anava despul·lat, i em vau vestir; estava malalt, i em vau visitar; era a la presó, i vinguéreu a veure'm" (Mt 25,35-36). Aquesta pàgina no és una simple invitació a la caritat: és una pàgina de cristologia, que il·lumina el misteri de Crist. Sobre aquesta pàgina, no menys que sobre l'àmbit de l'ortodòxia, l'Església mesura la seva fidelitat d'Esposa de Crist».¹⁰⁸ El Papa ofereix també una direcció concreta d'espíri-

105. *Novo millennio ineunte*, 40.

106. Cf. *Novo millennio ineunte*, 15.

107. *Vita consecrata*, 76.

108. *Novo millennio ineunte*, 49.

tualitat quan convida a reconèixer-ne en la persona dels pobres una *presència especial* de Crist que *imposa a l'Església una opció preferencial per ells*. A través d'una tal opció és on també els consagrats han de ser testimonis de «l'estil de l'amor de Déu, la seva providència, la seva misericòrdia».¹⁰⁹

35. El camp en el que el Sant Pare convida a treballar és vast com ho és el món. Abocant-se sobre aquest panorama, la vida consagrada «ha d'aprendre a fer el seu acte de fe en Crist interpretant la crida que ell adreça des d'aquest món de la pobresa».¹¹⁰ Harmonitzar l'anhel universal d'una vocació missionera amb la inserció concreta dins d'un context i d'una Església particular serà l'exigència primordial de tota activitat apostòlica.

A les antigues formes de pobresa se n'han afegit altres de noves: la desesperació del no sentit, la insídia de la droga, l'abandonament en l'edat avançada o en la malaltia, la marginació o la discriminació social.¹¹¹ La missió, en les seves formes antigues o noves, és abans que res un servei a la dignitat de la persona en una societat deshumanitzada, perquè la primera i més greu pobresa del nostre temps és conculcar amb indiferència els drets de la persona humana. Amb el dinamisme de la caritat, del perdó i de la reconciliació, els consagrats s'hi miren per construir en la justícia un món que ofereixi noves i millors possibilitats a la vida i al desenvolupament de les persones. Perquè aquesta intervenció sigui eficaç, cal tenir un esperit de pobre, purificat d'interessos egoistes disposat a exercir un servei de pau i no de violència, una actitud solidària i plena de compassió cap els sofriments dels altres. Un estil de proclamar les paraules i de realitzar les obres de Déu inaugurat per Jesús (cf. Lc 4,15-21) i viscut per l'Església primitiva, que no pot oblidar-se amb l'acabament del Jubileu o el pas d'un mil·lenni, sinó que impulsa amb major urgència a realitzar en la caritat un futur divers. Cal estar preparats per pagar el preu de la

109. *Novo millennio ineunte*, 49.

110. *Novo millennio ineunte*, 50.

111. Cf. *Novo millennio ineunte*, 50.

persecució, perquè en el nostre temps la causa més freqüent de martiri és la lluita per la justícia en fidelitat a l'Evangelí. Joan Pau II afirma que aquest testimoni, «també recentment, ha portat al martiri a alguns germans i germanes vostres en diverses parts del món».¹¹²

EN LA IMAGINACIÓ DE LA CARITAT

36. Al llarg dels segles, la caritat ha estat sempre per als consagrats l'àmbit on s'ha viscut concretament l'Evangelí. En ella han valorat la força profètica dels seus carismes i la riquesa de la seva espiritualitat a l'Església i al món.¹¹³ Es reconeixien, en efecte, cridats a ser «epifania de l'amor de Déu».¹¹⁴ Cal que aquest dinamisme continuï exercint-se amb fidelitat creativa, perquè constitueix una font insubstituïble en el treball pastoral de l'Església. En el moment en què s'invoca una nova *imaginació de la caritat* i una autèntica prova i confirmació de la caritat de la paraula amb la de les obres,¹¹⁵ la vida consagrada mira amb admiració la creativitat apostòlica que ha fet florir els mil rostres de la caritat i de la santedat en formes específiques; encara no deixa de sentir la urgència de continuar, amb la creativitat de l'Esperit, sorprenent al món amb noves formes d'actiu amor evangèlic davant de les necessitats del nostre temps.

La vida consagrada vol reflexionar sobre els propis carismes i sobre les pròpies tradicions, per posar-los també al servei de les noves fronteres de l'evangelització. Es tracta d'estar a prop dels pobres, dels ancians, dels toxicodependents, dels malalts de sida, dels exiliats, de les persones que pateixen tota classe de sofriments per la seva realitat particular. Amb una atenció centrada en

112. Joan Pau II, Homilia (2 febrer 2001): *L'Osservatore Romano*, 4 febrer 2001.

113. Cf. *Vita consecrata*, 84.

114. *Vita consecrata*, Títol del Capítol III.

115. Cf. *Novo millennio ineunte*, 50.

el canvi de models, perquè no es creï suficient l'assistència, es busca eradicar les causes en les quals té el seu origen aquesta necessitat. La pobresa dels pobles està causada per l'ambició i per la indiferència de molts i per les estructures de pecat que han d'estades eliminades, també amb un compromís seriós al camp de l'educació.

Moltes fundacions, antigues i recents, porten els consagrats allà on habitualment d'altres no poden anar. En aquests anys, consagrats i consagrades han estat capaços de deixar les seguretats d'allò *ja conegut* per llançar-se cap a ambients i ocupacions per a ells desconeguts. Gràcies a la seva total consagració, en efecte, són lliures per intervenir en qualsevol lloc on es donin situacions crítiques, com mostren les recents fundacions en nous països que presenten desafiaments particulars, comproment més províncies religioses alhora i creant comunitats internacionals. Amb mirada penetrant i un gran cor¹¹⁶ han recollit la crida de tants sofriments en una concreta diaconia de la caritat. Constitueixen pertot arreu un llaç d'unió entre l'Església i grups marginats no contemplats en la pastoral ordinària.

Fins i tot alguns carismes que semblaven respondre a temps ja passats, adquireixen un renovat vigor en aquest món que coneix el tràfic de dones o de nens esclaus, mentre la infantesa, sovint víctima d'abusos, corre el perill de l'abandonament als carrers i del reclutament als exèrcits.

Avui es troba una major llibertat en l'exercici de l'apostolat, una irradiació més conscient, una solidaritat que s'expressa amb el saber estar de la part de la gent, assumint els problemes per respondre amb una forta atenció als signes dels temps i a les seves exigències. Aquesta multiplicació d'iniciatives demostra la importància que la planificació té a la missió, quan es vol actuar no de manera improvisada, sinó orgànica i eficient.

116. Cf. *Novo millennio ineunte*, 58.

ANUNCIAR L'EVANGELI

37. La primera tasca que s'ha de prendre amb entusiasme és *l'anunci de Crist als pagans*. Aquest depèn sobretot dels consagrats i de les consagrades que es comprometen a fer arribar el missatge de l'Evangelí a la multitud creixent dels que l'ignoren. Aquesta missió és encara als començaments i hem de comprometre'ns amb totes les forces per dur-la a terme.¹¹⁷ L'acció confiada i audaç dels missioners i de les missioneres haurà de respondre sempre millor a l'exigència de la inculturació, de manera que no es neguin els valors específics de cada poble, sinó que siguin purificats i portats a la seva plenitud.¹¹⁸ Romanent en total fidelitat a l'anunci evangèlic, el cristianisme del tercer mil·lenni estarà també caracteritzat pel rostre de tantes cultures i de tants pobles en els quals ha estat acollit i arrelat.¹¹⁹

SERVIR LA VIDA

38. Seguint una gloriosa tradició, un gran nombre de persones consagrades, sobretot dones, exerceixen el seu apostolat en els ambients sanitaris, continuant el ministeri de misericòrdia de Crist. A exemple d'Ell, Diví Samarità, es fan properes al qui sofreix per alleugerir el seu dolor. La seva competència professional, vigilant en l'atenció a humanitzar la medicina, obre un espai a l'Evangelí que il·lumina de confiança i bondat fins i tot les experiències més difícils del viure i del morir humà. Per això els pacients més pobres i abandonats tindran un lloc privilegiat en la prestació afable de les seves cures.¹²⁰

117. Cf. JOAN PAU II, Encíclica *Redemptoris Missio*, Roma, 7 desembre 1990, n.1.

118. Cf. JOAN PAU II, Exhortació apostòlica postsinodal *Ecclesia in Asia*, Nova Delhi, 6 novembre 1999, n.22.

119. Cf. *Novo millennio ineunte*, 40.

120. Cf. *Vita consecrata*, 83.

Per a l'eficàcia del testimoniatge cristià és important, especialment en alguns camps delicats i contravertits, saber explicar els motius de la posició de l'Església, subratllant sobretot que no es tracta d'imposar als no creients una perspectiva de fe, sinó d'interpretar i defensar els valors radicats en la naturalesa mateixa de l'ésser humà.¹²¹ La caritat esdevindrà llavors, especialment en els consagrats que treballen en aquests ambients, un servei a la intel·ligència, perquè per tot arreu es respectin els principis fonamentals dels quals depèn una civilització digna de l'home.

DIFONDRE LA VERITAT

39. També el món de l'educació exigeix una presència qualificada dels consagrats. En el misteri de l'Encarnació hi ha les bases per a una antropologia que és capaç d'anar més enllà dels seus propis límits i incoherències cap Jesús, «l'home nou» (Ef 4,24; cf. Col 3,10). Perquè el Fill de Déu es va fer veritablement home, l'home pot, en Ell i per mitjà d'Ell, arribar a ser realment fill de Déu.¹²²

Per la peculiar experiència dels dons de l'Esperit, per l'escolta assídua de la Paraula i l'exercici del discerniment, pel ric patrimoni de tradicions educatives acumulades a través del temps pel propi Institut, consagrats i consagrades estan en condicions de dur a terme una acció educativa particularment eficaç. Aquest carisma pot donar vida a ambients educatius impregnats de l'esperit evangèlic de llibertat, de justícia i de caritat, en els quals s'ajudi els joves a créixer en humanitat sota la guia de l'Esperit, proposant alhora la santedat com a meta educativa per a tots, professors i alumnes.¹²³

Convé promoure a l'interior de la vida consagrada *un renovat compromís cultural* que permeti elevar el nivell de la preparació

121. Cf. *Novo millennio ineunte*, 51.

122. Cf. *Novo millennio ineunte*, 23.

123. Cf. *Vita consecrata*, 96.

personal i afavoreixi el diàleg entre mentalitat contemporània i fe, per afavorir, també a través de les pròpies institucions acadèmiques, una evangelització de la cultura entesa com servei a la veritat.¹²⁴ En aquesta perspectiva, resulta més que oportuna la presència en els mitjans de comunicació social.¹²⁵ Tots els esforços en aquest nou i important camp apostòlic han de ser encoratjats perquè les iniciatives en aquest sector es coordinin millor i assoleixin nivells superiors de qualitat i d'eficàcia.

L'OBERTURA ALS GRANS DIÀLEGS

40. *Partir novament de Crist* vol dir, finalment, seguir-lo fins on s'ha fet present amb la seva obra de salvació i viure l'amplitud d'horitzons oberta per ell. La vida consagrada no pot acontentar-se amb viure en l'Església i per a l'Església. S'estén amb Crist a les altres Esglésies cristianes, a les altres religions, a tot home i dona que no professa cap convicció religiosa.

La vida consagrada, per tant, és cridada a oferir la seva contribució específica en tots els grans diàlegs als quals el Concili Vaticà II ha obert l'Església sencera. «*Compromesos en el diàleg amb tots*» és el significatiu títol de l'últim capítol de *Vita consecrata*, com a lògica conclusió de tota l'Exhortació apostòlica.

41. El document recorda sobretot com el Sínode sobre la Vida consagrada va posar en relleu la profunda vinculació entre la vida consagrada i l'ecumenisme. «Si, en efecte, l'ànima de l'ecumenisme és la pregària i la conversió, no hi ha dubte que els Instituts de vida consagrada i les Societats de vida apostòlica tenen un deure particular de cultivar aquest compromís.»¹²⁶ És urgent que en la vida de les persones consagrades es doni un major espai a la

124. Cf. *Vita consecrata*, 98.

125. Cf. *Vita consecrata*, 99.

126. *Vita consecrata*, 100.

pregària ecumènica i al testimoniatge perquè amb la força de l'Esperit Sant sigui possible fer caure els murs de les divisions i dels prejudicis. Cap Institut de vida consagrada no ha de sentir-se dispensat de treballar en favor d'aquesta causa.

Parlant després de les formes del diàleg ecumènic, *Vita consecrata* indica com particularment aptes per als membres de les comunitats religioses la compartició de la *lectio divina*, la participació en la pregària comuna, en la qual el Senyor garanteix la seva presència (cf. Mt 18,20). L'amistat, la caritat i la col·laboració en iniciatives comunes de servei i de testimoniatge faran experimentar la dolçor de conviure els germans units (cf. Sl 133[132]). No menys importants són el coneixement de la història, de la doctrina, de la litúrgia, de l'activitat caritativa i apostòlica dels altres cristians.¹²⁷

42. Per al diàleg interreligiós *Vita consecrata* posa dos requisits fonamentals: el testimoniatge evangèlic i la llibertat d'esperit. Suggereix, després, alguns instruments particulars com el coneixement mutu, el respecte recíproc, l'amistat cordial i la sinceritat recíproca amb els ambients monàstics d'altres religions.¹²⁸

Un ulterior àmbit de col·laboració consisteix en la comuna sol·licitud per la vida humana, que va tant de la compassió pel sofriment físic i espiritual al compromís per la justícia, la pau i la salvaguarda de la creació.¹²⁹ Joan Pau II recorda, com un camp particular d'encontre amb persones d'altres tradicions religioses, la recerca i la promoció de la dignitat de la dona, a les quals són cridades a contribuir d'una manera particular les dones consagrades.¹³⁰

43. Finalment, es té present el diàleg amb els qui no professen particulars confessions religioses. Les persones consagrades, per

127. Cf. *Vita consecrata*, 101.

128. Cf. *Ecclesia in Asia*, 31.34.

129. Cf. *Ecclesia in Asia*, 44.

130. Cf. *Vita consecrata*, 102.

la naturalesa mateixa de la seva elecció, es posen com a interlocutors privilegiats de la recerca de Déu que des de sempre sacseja el cor de l'home i el condueix a múltiples formes d'espiritualitat. La seva sensibilitat als valors (cf. Fl 4,8) i la disponibilitat a l'encontre testimonien les característiques d'una autèntica recerca de Déu. «Per això —conclou el document— les persones consagrades tenen el deure d'oferir amb generositat acolliment i acompanyament espiritual a tots els qui s'adrecen a elles, moguts per la set de Déu i desitjosos de viure les exigències de la seva fe».¹³¹

44. Aquest diàleg s'obre necessàriament a l'anunci de Crist. En la comunió hi ha, efectivament, la reciprocitat del do. Quan l'escolta de l'altre és autèntica, ofereix l'ocasió propícia per proposar la pròpia experiència espiritual i els continguts evangèlics que alimenten la vida consagrada. Es testimonia així l'esperança que hi ha en nosaltres (cf. 1Pe 3,15). No hem de témer que parlar de la pròpia fe pugui constituir una ofensa al qui té altres creences; és, més aviat, ocasió d'anunci joiós del do per a tots i que és proposat a tots, àdhuc amb el major respecte a la llibertat de cadascú: el do de la revelació del Déu-Amor que «Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic» (Jn 3,16).

D'altra banda, el deure missioner no ens impedeix d'acudir al diàleg íntimament disposats a rebre, perquè, entre els recursos i els límits de tota cultura, els consagrats poden prendre *les llavors del Verb*, en les quals troben valors preciosos per a la pròpia vida i missió. «No és rar que l'Esperit de Déu, “que bufa allà on vol” (Jn 3,8), susciti en l'experiència humana universal, malgrat les seves múltiples contradiccions, signes de la seva presència, que ajuden els mateixos deixebles de Crist a comprendre més profundament el missatge del qual són portadors».¹³²

131. *Vita consecrata*, 103.

132. *Novo millennio ineunte*, 56.

45. No és possible quedar-se al marge davant dels grans i inquietants problemes que tenallen tota la humanitat, davant de les perspectives d'un desequilibri ecològic, que fa inhabitable i vastes enemigues de l'home àrees del planeta. Els països rics consumeixen recursos a un ritme insostenible per a l'equilibri del sistema, fent que els països pobres siguin cada vegada més pobres. Ni es poden oblidar els problemes de la pau, amenaçada sovint amb el malson de guerres catastròfiques.¹³³

La cobdícia dels béns, l'ànsia de plaer, la idolatria del poder, és a dir, la triple concupiscència que marca la història i que és a l'origen dels mals actuals només pot ser vençuda si es descobriren els valors evangèlics de la pobresa, la castedat i el servei.¹³⁴ Els consagrats han de saber proclamar, amb la vida i amb la paraula, la bellesa de la pobresa de l'esperit i de la castedat del cor que alliberen el servei cap els germans i de l'obediència que fa duradors els fruits de la caritat.

Com podríem, en fi, romandre passius davant el vilipendi dels drets humans fonamentals?¹³⁵ S'ha de prestar especial atenció a alguns aspectes de la radicalitat evangèlica que sovint són menys compresos, però que no poden per això desaparèixer de l'agenda eclesial de la caritat. El primer de tots, el respecte a la vida de cada ésser humà des de la concepció fins al seu terme natural.

En aquesta obertura al món que cal ordenar a Crist de tal manera que les realitats totes trobin en Ell el propi i autèntic significat, les laiques i els laics consagrats dels Instituts seculars ocupen un lloc privilegiat: en efecte, en les comunes condicions de vida participen en el dinamisme social i polític i, pel seu seguiment de Crist, els donen nou valor, obrant així eficaçment pel Regne de Déu. Precisament en virtut de la seva consagració, viscuda sense

133. Cf. *Novo millennio ineunte*, 51.

134. Cf. *Vita consecrata*, 88-91.

135. Cf. *Novo millennio ineunte*, 51.

signes externs, com de laics entre laics, poden ser sal i llum també en aquelles situacions en les que una visibilitat de la seva consagració constituiria un impediment o fins i tot un rebuig.

MIRAR ENDAVANT I AMUNT

46. També entre els consagrats es troben *els sentinelles del matí*: el jovent.¹³⁶ Veritablement tenim necessitat de joves valents que, deixant-se configurar pel Pare amb la força de l'Esperit i arribant a ser «persones cristiformes»,¹³⁷ ofereixin a tots un testimoniatge net i alegre de la seva «específica acollida del misteri de Crist»¹³⁸ i de l'espiritualitat peculiar del propi Institut.¹³⁹ Que siguin, doncs, més decididament reconeguts com a autèntics protagonistes de la seva formació.¹⁴⁰ Ja que ells hauran de portar endavant, per motius generacionals, la renovació del propi Institut, convé que —oportunament preparats— vagin assumint gradualment tasques d'orientació i de govern. Forts, sobretot, en el seu impuls ideal, esdevinguin testimonis vàlids de l'aspiració a la santedat com a *mesura alta* de l'ésser cristians.¹⁴¹ En bona part el futur de la vida consagrada i de la seva missió recolza en la immediatesa de la seva fe, en les actituds que joiosament han revelat i en allò que l'Esperit vulgui dir-los.

I dirigim la mirada a Maria, Mare i Mestra de cada un de nosaltres. Ella, la primera Consagrada, va viure la plenitud de la caritat. Fervent en l'esperit, va servir al Senyor; alegre en l'esperança, forta en la tribulació, perseverant en la pregària; sol·lícita per les necessitats dels germans (cf. Rm 12,11-13). En Ella es reflecteixen i

136. Cf. *Novo millennio ineunte*, 9.

137. *Vita consecrata*, 19.

138. *Vita consecrata*, 16.

139. Cf. *Vita consecrata*, 93.

140. Cf. CONGREGACIÓ PER ALS INSTITUTS DE VIDA CONSGRADA I LES SOCIETATS DE VIDA APOSTÒLICA, *Potissimum institutioni*, Roma 2 febrer 1990, n.29.

141. Cf. *Novo millennio ineunte*, 31.

es renoven tots els aspectes de l'Evangelí, tots els carismes de la vida consagrada. Que ella ens sostingui en el compromís quotidià, de manera que puguem donar un esplèndid testimoniatge d'amor, segons la invitació de sant Pau: «Visqueu d'una manera digna de la vocació que heu rebut!» (Ef 4,1).

Per confirmar aquestes orientacions, desitgem acudir, una vegada més, a les paraules de Joan Pau II, perquè hi trobem l'estímul i la confiança que tanta falta ens fa per afrontar un compromís que sembla superar les nostres forces: «Un nou segle i un nou mil·lenni s'obren a la llum de Crist. Però no tots veuen aquesta llum. Nosaltres tenim la meravellosa i exigent tasca de ser-ne el reflex. (...) Aquesta és una tasca que ens fa tremolar si ens fixem en la feblesa que tan sovint ens torna opacs i plens d'ombres. Però és una tasca possible si, exposats a la llum de Crist, sabem obrir-nos a la seva gràcia que ens fa homes nous».¹⁴² Aquesta és l'esperança proclamada a l'Església pels consagrats i les consagrades, mentre amb els germans i germanes, a través dels segles, van a l'encontre de Crist Ressuscitat.

El 16 de maig de 2002, el Sant Pare va aprovar el present Document de la Congregació per als instituts de vida consagrada i les societats de vida apostòlica.

Roma, 19 de maig de 2002, Solemnitat de Pentecosta.

Eduardo Card. MARTÍNEZ SOMALO
Prefecte

Piergiorgio Silvano NESTI, CP
Secretari

142. *Novo millennio ineunte*, 54.

Índex

INTRODUCCIÓ	5
Contemplant l'esplendor del rostre de Crist	5
Caminant seguint les petjades de Crist	6
Cinc anys després de l'Exhortació Apostòlica <i>Vita consecrata</i>	7
Partir novament en l'esperança	8
PRIMERA PART	
La vida consagrada, presència de la caritat de Crist enmig de la humanitat	11
Un camí en el temps	12
Per la santedat de tot el Poble de Déu	13
En missió pel Regne	14
Dòcils a l'Esperit	17
SEGONA PART	
El coratge per afrontar les proves i els reptes	19
Retrobar el sentit i la qualitat de la vida consagrada . .	20
La tasca dels superiors i de les superiores	23
La formació permanent	24
L'animació vocacional	25
Els camins formatius.	28
Alguns reptes particulars.	30
TERCERA PART	
La vida espiritual al primer lloc	33
Partir novament de Crist.	35

Contemplar els rostres de Crist	37
La Paraula de Déu	38
Pregària i contemplació	40
L'Eucaristia, lloc privilegiat per a l'encontre amb el Senyor	42
El rostre de Crist a la prova	44
L'espiritualitat de comunió	46
Comunió entre carismes antics i nous	48
En comunió amb els laics	50
En comunió amb els Pastors.	52

QUARTA PART

Testimonis de l'amor	55
Reconèixer i servir Crist	55
En la imaginació de la caritat	58
Anunciar l'Evangelí.	60
Servir la vida	60
Difondre la veritat	61
L'obertura als grans diàlegs	62
Els reptes actuals.	65
Mirar endavant i amunt	66